

Kamp och ”coloring”

- Jämställdhetspolitik i det övergripande fredsavtalet mellan SPLM/A och Sudan

Aina Boris

Abstract

This thesis is an examination of constructions of women in the comprehensive peace agreement between Sudan and SPLM/A (Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) between the years of 2002-2005. The analysis is based in the comprehensive peace agreement and the discourse analysis of the agreement. I use a concept of discourse from the method of critical feminist discourse analysis. In awareness of my positionality as a white person from the global north who writes about women in the global south I have incorporated into the material two articles, one interview and one mail conversation with individuals who are nearer the context and the peace agreement than I am. This is a way of trying to decolonize my thesis through the incorporation of situated knowledge as a way of doing inclusion. My theoretical framework is based in the conceptions of gender just peace, substantial inclusion, private/public space as demarcation of feminized/masculinized space and localisation of peace. The peace agreement constructs women in various way at different places in the text, the constructions and the meaning of them are both maintaining and subversive of gender relations. This indicates a struggle for the power to construct women as subjects in the peace agreement but also in the Sudanese society.

Nyckelord: Sudan, South Sudan, SPLM/A women, peace, discourse, situated knowledge

Antal ord: 12631

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning	2
1.2	Historisk bakgrund och kontextualisering	2
1.2.1	Den koloniala historieskrivningen	2
1.2.2	Den sudanesiska kvinnorörelsen.....	4
1.2.3	Den IGAD-ledda fredsprocessen mellan Sudan och SPLM/A 1994-2005	6
1.3	Tidigare forskning.....	7
1.4	Etiska reflektioner och positionalitet	9
1.4.1	”Please don’t try to write an authoritative paper from a distance”	9
2	Teoretiskt ramverk	13
2.1	Kön som konstruktion och kvinnor som kategori.....	13
2.2	Det maskulina kriget.....	14
2.3	Att vara genus / att göra genus.....	14
2.4	Lokalisering av fred och genusrättvis fred.....	15
2.5	Situerad kunskap och dikotom subjektsformation.....	16
3	Material	18
3.1	Avgränsningar.....	18
3.2	Materialets delar och funktioner	18
3.2.1	Det övergripande fredsavtalet	19
3.2.2	Kontextualiserande material	20
4	Metod	22
4.1	Diskursanalys och en avkoloniserande ansats	22
4.2	Analysmetod	23
5	Analys	24
5.1	Demokrati	24
5.2	Jämställdhet.....	26
5.3	Mänskliga rättigheter	29
5.4	Representation och inflytande.....	31

5.5	Slutsats	37
5.6	Vidare forskning	38
6	Referenser	40
7	Bilagor	44

1 Inledning

När inbördeskrig mellan den sudanesiska regeringen i Khartoum och olika motståndsrörelser för andra gången bröt ut på 80-talet så enades stora delar av kvinnorrörelsen i Sudan över geografiska, etniska, religiösa och klassmässiga gränser i kampen för fred. Geografisk belägenhet, etnicitet och klass är markerade konfliktlinjer inom kvinnorrörelsen i Sudan då olika delar av rörelsen ofta varit länkade till olika politiska krafter i landet eller haft olika religiös eller etnisk anknytning. Sudans politiska historia har sedan kolonialtiden präglats av flera regimers uppgång och fall, däribland ett antal olika diktaturer. Kvinnors status som medborgare i landet har varit starkt beroende av vilket styre landet befunnit sig under och kvinnors rättigheter och friheter har under hela 1900-talet både ökat och minskat beroende på vem som varit vid makten.

Den sudanesiska kvinnorrörelsen har existerat och verkat sedan kolonialtiden, med mer eller mindre motstånd från den sudanesiska staten. Det kontinuerliga arbetet kvinnorrörelsen i Sudan utfört, oavsett religiös, etnisk eller politisk koppling, har gjort kvinnor till mycket närvarande och viktiga aktörer i det sudanesiska civilsamhället. Det har historiskt sett varit mycket vanligt att kvinnor inofficiellt agerar som fredsbyggare genom att utöva indirekt inflytande och genom aktivism. När olika civilsamhälleliga organisationer och delar av kvinnorrörelsen enades för fred till följd av inbördeskriget, så följde arbetet därmed i spåren av en lång tradition av kvinnors inofficiella arbete och roller som fredsbyggande i det sudanesiska samhället.

När de officiella fredsförhandlingarna ledda av den regionala organisationen IGAD (Intergovernmental Authority on Development) påbörjades fanns en kvinna med som deltagare av SPLM/A:s (Sudan People's Liberation Movement/ Sudan People's Liberation Army) huvuddelegation. Det fanns under tiden för fredsförhandlingarna en stor diskrepans mellan det starka civilsamhället för fred i Sudan där kvinnor länge varit mycket aktiva, och de officiella fredsförhandlingarna som i stort sett var stängda för civilsamhället och på ett mycket begränsat sätt inkluderade kvinnor. Jag är intresserad av hur kvinnor inkluderades och konstruerades i det övergripande fredsavtalet och hur

man kan förstå detta med hjälp av berättelser från kvinnor som har kunskap om fredsavtalet och fredsförhandlingarna.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kvinnor konstrueras i delar av det övergripande fredsavtalet mellan Sudan och SPLM/A genom att läsa avtalet utifrån berättelser om fredsförhandlingarna från kvinnor och organisationer som var involverade i fredsarbetet. Det här arbetet ska ses som ett sätt att förstå fredsavtalet och som en analys av hur det inkluderar och konstruerar kvinnor som grupp:

Hur kan man förstå konstruktionerna av kvinnor i det övergripande fredsavtalet mellan Sudan och SPLM/A med bakgrund i kvinnors inkludering i fredsförhandlingarna?

Nedan beskrivs den historiska kontexten, kvinnorörelsens historia och fredsförhandlingarna.

1.2 Historisk bakgrund och kontextualisering

1.2.1 Den koloniala historieskrivningen

Till följd av fredsprocessen mellan den sudanesiska regeringen och den sudanesiska frihetsrörelsen mellan 1994-2005 och en folkomröstning så delades landet upp i Sudan och Sydsudan 2011. Landet har flera gånger varit uppdelat under det brittiska kolonialstyret mellan 1889-1956. Fram till det brittiska kolonialstyret 1898 styrdes området där Sudan och Sydsudan ligger idag av muslimer som tog erövrade regionen runt 1500-talet (Idris 2012, s. 325 och NE, Sudan).

När briter styrde Sudan baserade man sin politik på en uppdelning av landet som byggde på förställningar om nord som "islamiserat", "civiliserat" och bebott av "araber" och syd som "hedniskt", "primitivt" och bebott av "afrikaner" (El-Sadany och Ottaway 2012, s. 4). Detta gjorde att den ekonomiska och samhällsliga utvecklingen till stor del skedde i norra Sudan runt huvudstaden Khartoum och när Storbritannien lämnade Sudan 1956 var det i Khartoum landets styre förlades. Södra Sudan var då i en mycket ofördelaktig position efter decennier av marginalisering och kort efter självständigheten började befolkningen i södra Sudan att protestera och kräva ny och förbättrad status (El-Sadany och Ottaway 2012, s. 5). Detta ledde till en period av inbördeskrig och ett antal regimskiften mellan islamistiska och socialistiska styren. På 70-talet utarbetades Addis Abeba-avtalet som gav södra Sudan viss autonomi och rätt till att ha speciella representanter i parlamentet. Under Jaafar Nimeiris regim i början av 80-talet gjordes en ideologisk helomvändning från en socialistisk regim med ökade rättigheter för kvinnor till en islamistiskt influerad regim som utmärktes av att den skulle styras enligt sharia och nedmonteringen av Addis Abeba-avtalet, dessa legala reformer kallades Septemberlagarna (Al Nagar och Tønnessen 2017, s. 133, 137). Det här skiftet ledde till stor oro bland den icke-muslimska befolkningen och befolkningen i södra Sudan (El-Sadany och Ottaway 2012, s. 6). Nimeiri-regimen pressades att avgå från flera håll och 1983 bröt inbördeskrig ut. Motståndsrörelsens SPLM/A bestod av SPLM, Sudan People's Liberation Movement som var den politiska delen av SPLA, Sudan People's Liberation Army. SPLM/A enades i uppror mot den marginaliserande eliten i Khartoum, men rörelsen var delad mellan de som ville se ett självständigt Sydsudan, och unionister som ville se ett enat socialistiskt Sudan med ett styre som inte centrerade makten i Khartoum (Brosché och Duursma 2017, s. 563). Nimeiri-regimen avsattes 1985 av en grupp militärer till följd av den dåliga ekonomiska situationen i landet men också på grund av de strikta Septemberlagarna (Al Nagar och Tønnessen 2017, s. 137). En islamistiska regim ledd av Omar al-Bashir etablerades i landet 1989, och lanseringen av Civiliseringsprojektet (*al-Mashru al-Hadari*) utgjorde en kraftig tillbakagång för kvinnors rättigheter i Sudan då sharia blev en del av den nationella lagstiftningen (Al Nagar och Tønnessen 2017, s. 142).

Det krig som jag undersöker lösningen av började 1983 och var till stor del en följd av att SPLM/A som motståndsrörelse enades i södra Sudan samt det islamistisk nationalistiska maktövertaget och diktaturen under Omar al-Bashir. Kriget kan ses därmed delvis ses som en konsekvens av att Sudans regering i Khartoum strukturerat bl.a. landets medborgarskap och

resursfördelning utifrån etniska skiljelinjer med botten i koloniala och rasistiska historiska narrativ (Idris 2012, 326).

1.2.2 Den sudanesiska kvinnorörelsen

De sudanesiska kvinnorörelserna har sina rötter i 40-talets koloniala Sudan och kolonialmakten Storbritanniens styre i landet bidrog till att upprätthålla patriarkala strukturer genom att t.ex. inte låta kvinnor lämna hemmet för att arbeta (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 124). Både då och nu speglar kvinnorörelserna i Sudan det politiska landskapet, t.ex. återfinns en diskussion mellan sekulära och de som vill att staten ska styras efter islam även inom kvinnorörelsen, då delar av rörelsen är inspirerade av islam i sitt arbete (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 127). Även fast kvinnoorganisationer ständigt blev motarbetade av konservativa grupper så växte rörelsen och 1952 bildades Women's Union (*al-Ittihad al-Nisa'i*) som hade som mål att driva på den nationalistiska kampen för självständighet genom mobilisering av kvinnor. Organisationen var då endast öppen för läskunniga kvinnor vilket utgjorde en barriär för många kvinnor i lägre klasser och på landsbygden där analfabetism var mer vanligt än i storstäder och bland kvinnor från medel- och överklassen (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 126). Den sekulära kvinnorörelsen har främst arbetat för kvinnors tillgång till politiska rättigheter och materiell jämställdhet som lika lön och rätten till föräldraledighet. Även efter självständigheten från Storbritannien och öppnandet av Women's Union för alla kvinnor, så arbetade man inte för förändring av familjelagen eller ökad jämställdhet inom familjen (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 130). Den sudanesiska kvinnorörelsen har varit stark och aktiv i sitt deltagande i protester mot de olika militärregimer som styr Sudan då dessa regimer ofta gjort situationen för kvinnor värre. Ett undantag är den första delen av Jafaar al-Nimeiris militärdiktatur på 70-talet då det gjordes vissa jämställdhetsreformer (Abbas 2010, s. 101). Dessa gick till viss del om intet när Nimeiri gjorde en islamistisk helomvändning och 1983 introducerade de strikta Septemberlagarna som gjorde bl.a. otrohet olagligt (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 135). Perioden från 1989 och framåt har präglats av en demokratisk tillbakagång i och med att den demokratiskt valda regeringen blivit utsatt för militärkupp och övertagen av ett islamistiskt enpartistyre, styret karaktäriseras av sin hårda lagstiftning med influenser från sharia, bl.a. i relation till familjepolitiken (Al-Nagar och

Tønnessen 2017, s. 139 och Abbas 2010, s. 102). Kvinnor kan gifta sig när puberteten inträtt, kvinnor behöver en beskyddare för att kunna gifta sig och en make kan neka sin hustru att arbeta utanför hemmet även fast denne inte kan försörja familjen (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 140, 144). Efter att allmänna val inrättades 1996 har det sudanesiska civilsamhället vuxit generellt men speciellt kvinnorörelsen har blommat upp och frågor som könsstämpning, civila rättigheter och våld mot kvinnor kom upp på agendan (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 146). Motsättningar mellan islamska och sekulära kvinnogrupper finns fortfarande kvar och argumentet att det är en aktivistisk handling att vara muslim och feminist och inte konformera sig till en västerländsk konfiguration av feminism är återkommande (Al-Nagar och Tønnessen 2017, s. 149). En annan kontextuell skillnad mellan olika sudanesiska kvinnors tillgång till och möjlighet till mer utbredd politisk aktivism och organisation var de olika villkor som fanns mellan kvinnor i större städer som Khartoum och Juba och kvinnor på landsbygden. De tidiga organisationerna för kvinnors rättigheter på 40- och 50-talet var främst baserade i städerna. För att få bli medlem krävdes ofta läskunnighet, ett krav alla kvinnor inte kunde uppfylla, speciellt i delar av landet där jordbruk utgjorde den främsta inkomstkällan och arbetet började i tidig ålder (Al Nagar och Tønnessen 2017, s. 126-127). Vissa delar av den jämställdhetspolitik Nimeiri genomförde var endast var åtkomlig för kvinnor inom den offentliga sektorn, vilket gjorde att förmåner som föräldraledighet oftast inte kom kvinnor på landsbygden till dels (Al Nagar och Tønnessen 2017, s. 137).

De skiljelinjer som finns inom den sudanesiska kvinnorörelsen överbryggades delvis av mobilisering och enighet under kriget och under fredsförhandlingarna, bl.a. i form av bildandet av organisationen SuWEP (Sudanese Women Empowerment for Peace), vilken framförallt under krigsåren fungerade mobiliserande av olika kvinnorörelser för fred i Sudan (ElSawi 2011, s. 8).

Kvinnors roller och uppgifter i samhället förändrades delvis under inbördeskriget i och med ökad arbetsbörda i form av dubbelarbete t.ex. Trots detta levde bilden av kvinnor som svaga och utan inflytande vidare. För att kunna utöva inflytande i fredsprocessen var ett av de få alternativen för kvinnor som inte hade kontakter eller var formellt involverade att konsultera de män i sin närhet som var involverade i fredsprocessen (ElSawi 2011, s. 4). Det fanns dock en stor mängd kvinnoledda organisationer för fred i både norra och södra Sudan. Med hjälp av den Nederländska ambassaden bildades 1997 paraplyorganisationen SuWEP som samlade kvinnoledda fredsorganisationer från hela Sudan, med målet att kräva inkludering av kvinnor i

den formella fredsprocessen och stoppa kriget (ElSawi 2011, s. 6-7). SuWEP överbyggde etniska, religiösa och politiska konflikter i ett gemensamt projekt och var en stark kraft för en enad kvinnorörelse för fred i Sudan (Abbas 2010, s. 103 och ElSawi 2011, s. 11).

1.2.3 Den IGAD-ledda fredsprocessen mellan Sudan och SPLM/A 1994-2005

IGAD är en regional samarbetsorganisation för länderna i östra Afrika och den var en av de första organisationerna som gick in för att försöka mäkla fred i Sudan, organisationen arbetar med samarbete kring utveckling, säkerhet och handel men har också arbetat med konfliktlösning (IGAD). Fredsinitiativet från IGAD kan delas in i två delar, en del utgör de förhandlingar som varade mellan åren 1993-2002, denna runda hade flera förtjänster, bla. att en *Declaration of Principles* (DoP) för förhandlingarna godkändes av alla parter och det fanns goda relationer till alla stridande parter. En DoP är ett dokument där medlarna efter samtal med parterna deklarerar vilka de huvudsakliga konfliktområdena är och kring vilka frågor och problem som fredsförhandlingarna ska centreras, denna måste godkännas av konfliktparterna innan förhandling kan inledas (Young 2007, s. 9, 12). Den andra delen av förhandlingarna som hölls mellan 2002 och 2005 präglades av att USA uppmuntrade IGAD att fortsätta förhandlingarna. USAs intresse för Sudan växte under perioden 2002-2005. Till stor del berodde det ökade amerikanska engagemanget för fred i Sudan på den amerikanska oljelobbyns intresse av oljan i Sydsudan, samt det hot mot den amerikanska nationella säkerheten man uppfattade regeringen i Khartoum som, i ljuset av terrordåden 11 september 2001 och det begynnande kriget mot terrorismen (Young 2007, s. 12, 14 och Young 2005, s. 103). En stark vilja att lösa konflikten så snabbt som möjligt med fokus på att hitta de minsta gemensamma nämnarna mellan parterna samt det amerikanska och det övriga internationella engagemanget är delar av förklaringen till varför IGADs andra fredsinitiativ utmynnade i det övergripande fredsavtalet (Brosché och Duursma 2017, s. 565). För att understödja förhandlingarna etablerades UNAMIS 2004, en politisk operation från FN som skulle se till att samtalen mellan parterna gick smidigt och förbereda parterna på en framtida fredsbevarande operation i samband med implementeringen av det fredsavtal man var i färd med att sluta (res 1547, 2004).

Efter elva år av förhandlingar, överenskommelser om vapenvila och internationella organisationers påtryckningar, slöts 2005 ett övergripande fredsavtal, eller ett *Comprehensive Peace Agreement* mellan parterna. I avtalet beslöts det att det skulle ske en folkomröstning om Sudan fortsatt skulle vara ett enat land eller delas upp i ett Sudan med styre i Khartoum och ett Sydsudan med styre i Juba, vilket idag är huvudstaden i Sydsudan. Det finns olika sätt att se på om det var en delning av landet och ett oberoende Sydsudan som från början var SPLM/A:s mål. Valet om en eventuell delning av Sudan hölls som planerat i januari 2011. Enligt rapporter från UNIRED (United Nations Integrated Referenda and Electoral Division) gick valet som den sudanesiska regeringen höll i lugnt och korrekt till. En överväldigande majoritet röstade i valet för att Sydsudan skulle lämna och sedan 9 juli 2011 är Sydsudan en egen stat (UNMIS).

Nästa avsnitt behandlar tidigare forskning, etiska reflektioner och min positionalitet.

1.3 Tidigare forskning

Tidigare forskningen kring kvinnor i relation till konflikten och freden i Sudan finns men är inte särskilt stor, jag har valt ett exempel som är anknutet till uppsatsens kontext och ett som på ett mer generellt sätt beskriver kvinnors involvering i fredsförhandlingar.

Jasmine-Kim Westendorf beskriver hur fredsförhandlingarna som ledde till det övergripande fredsavtalet mellan Sudan och SPLM präglades av exkludering av kvinnor, men att den exkluderingen kan ses som ett symptom på att avtalet var exkluderande även på andra sätt (Westendorf 2018, s. 449). SPLM/A krävde att de skulle vara de enda förhandlande på rebellsidan, det gjorde att förhandlingarna från början dominerades av män ur de etniska grupperna dinka och nuer vilka var de som ledde SPLM/A (Westendorf 2018, s. 448). Vidare befann sig också förhandlingarna i en politisk kultur eller kontext där politik drivs som på en marknad där det sker ett utbyte av politiska tjänster eller lojalitet mot betalning eller olika licenser och tillstånd (Westendorf 2018, s. 446). Denna kontext av en marknad för politiken, i vilken förhandlingarna tog plats, var också starkt kopplad till användningen av våld och den status det innebar att bära vapen. Under kriget pågick en militarisering av den sydsudanesiska civilbefolkningen där tillgången på lätta vapen var stor (Westendorf 2018, s. 444). I ljuset av

det politiska systemets funktionssätt i Sudan konstaterar Westendorf att det under förhandlingarna var män med vapen som bestämde hur det slutgiltiga fredsavtalet såg ut. Detta gjorde att många andra grupper än kvinnor exkluderades från förhandlingarna mellan regeringen och SPLM/A. Därmed skulle en större representation av kvinnor i förhandlingarna inför CPA:n inte nödvändigtvis gjort avtalet bättre på så sätt att det löste de djupa etniska konfliktlinjer som fanns och fortfarande finns i Sydsudan (Westendorf 2018, s. 443). Ett övergripande fredsavtal mellan den sudanesiska regeringen och SPLM/A prioriterades av det internationella samfundet. Enligt Westendorf slöts detta avtal på bekostnad av att man bortsåg från de olösta konflikter och splittringar som fanns och fortfarande finns mellan olika grupper i Sydsudan. Detta gjorde att det åtta år efter att freden slöts utbröt ett inbördeskrig i den nygrundade staten Sydsudan. Exkludering av kvinnor kan därför vara en användbar markör för att analysera huruvida förhandlingarnas parter är representativa för samhället och därigenom förändra exkluderande dynamiker (Westendorf 2018, s. 450). I relation till Westendorfs forskning kommer jag fokusera mer på den faktiska inkluderingen av kvinnor i fredsavtalet och hur den kan förstås än hur fredsavtalet kan ses i bemärkelse av hur det bidrog till att lösa konflikten mellan parterna.

En annan aspekt av fältet är den som handlar om vilka positioner kvinnor som ingår i fredsprocesser kan inta. Aggestam och Svensson beskriver på vilka olika sätt kvinnor kan delta i fredsprocesser och ger en bild av vilka empiriska belägg det finns för att kvinnors involvering i fredsprocesser leder till bättre fred. De skiljer på fyra olika typer av deltagande

- Formal witnessing (endast vittnesmål gick över till mer aktivt engagemang i medlingen)
- Facilitation (handlar om allt från att tillhandahålla konfidentiella platser för förhandlingar till att tillhandahålla mat när förhandlingarna intensifieras)
- Shuttle diplomacy
- Formal negotiation (de flesta av fallen tillhörde den här kategorin och handlade om att det var kvinnliga representanter från organisationer från EU, FN, OSCE t.ex.)

Det finns ett antaget samband mellan kvinnors deltagande i fredsprocesser och att genussensitiv eller genusspecifik terminologi och genusbestämmelser kommer inkluderas i avtalet (Aggestam och Svensson 2018, s 160). Medlare har stor makt över hur förhandlingarna ser ut och hur de tar sig uttryck, det är medlarnas och framförallt chefsmedlarens arbete att designa, facilitera och strukturera förhandlingsprocessen. De har

därför en unik möjlighet att t.ex. genomdriva krav på genusbestämmelser. Än viktigare är dock att chefsmedlare tar in genusexpertis som hjälper till att länka samman och koordinera kvinnogrupper och NGO:s i förhandlingar vilket kan stärka kvinnors agens och föra fram genusproblematik på en hög nivå i förhandlingarna. Aggestam och Svensson redogör för att det finns en positiv korrelation mellan kvinnors deltagande i fredsförhandlingar och förhandlingarnas resultat, i 61% av fallen där kvinnor ingått i förhandlingarna utmynnade de i fredsavtal, i ett urval av 36 fall (Aggestam och Svensson 2018, s. 161). Det är dock mer avgörande att undersöka vilken roll kvinnor har i förhandlingarna snarare än hur många de är, inom litteraturen benämns det som ”don’t count women, make women count”. Det viktigaste att undersöka är därmed på vilket sätt och i vilken utsträckning kvinnors rättigheter och andra genusfrågor adresseras i det faktiska avtalet (Aggestam och Svensson 2018, s 162). I den undersökning jag gör vill jag gå bortom det Aggestam och Svensson skulle kalla ”counting women” och istället närmare undersöka hur genusbestämmelser i fredsavtalet kan förstås i relation till hur kvinnor inkluderades i förhandlingarna.

1.4 Etiska reflektioner och positionalitet

Nedan beskriver jag etiska överväganden och min positionalitet i dialog med litteratur som behandlar avstånd och transnationell feminism.

1.4.1 ”Please don’t try to write an authoritative paper from a distance”

Den här uppsatsen har ett genomgående tema av avstånd då jag skriver om en kontext som är mycket olik den jag själv är uppvuxen och lever i. Det här avsnittet behandlar de avstånd och de skillnader som jag har konfronterats med under arbetet med uppsatsen och min hantering av dessa. Det här är inte ett avsnitt som handlar om att peka ut skillnader för sakens skull utan ska snarare belysa hur jag närmat mig och sett på de skillnader som jag upplevt, hur dessa överbryggats och i vissa fall förändrats i mina ögon. Det beskrivs här också med vilken syn på forskarens positionalitet och roll i sitt arbete jag skrivit och en teoretisk bakgrund till varför jag integrerat berättelser som en del av mitt analysverktyg.

De två största etiska dilemmana med det här arbetet har dels varit att jag skildrar en kontext jag aldrig befunnit mig i, som jag har begränsad kunskap om och som jag inte kan tänka mig in i, och dels att jag inte har kunnat vara säker på att jag gör en korrekt analys och ger en ”rättvis” bild av kvinnors inkludering då jag inte gjort fältarbete och endast gjort en intervju.

I relation till att skildra en kontext man aldrig befunnit sig i har jag främst funderat på var jag som vit europé och som student på ett mycket vitt universitet befinner mig i relation till den postkoloniala kontext jag undersöker, och vad det gör med mina kunskapsanspråk i det här arbetet. Det finns ett maktförhållande mellan mig och de processer jag undersöker som utgår ifrån att jag befinner mig i en mycket befäst roll. Jag är en vit europé som vill berätta något om en annan kontext som jag inte upplevt, jag ingår i en kolonial tradition av ”förklarare” som tar sig rätten att berätta någon annans historia. Mitt förhållningssätt till feminism präglas av att jag gått på ett mycket vitt universitet och blivit akademiskt fostrad i en elitistisk feministisk kontext där t.ex. begreppet kvinna omges av en diskussion som handlar om huruvida användningen av begreppet kan vara ett sätt att skapa allians eller ett sätt att cementera och essentialisera vad det betyder att vara kvinna. Jag upplever att diskussionen om vad det betyder att vara kvinna och om det finns kvinnor är mycket närvarande i sudanesiska kvinnors arbete med fredsavtalet, men att den diskussionen förs på ett annat sätt och inte i samma termer som jag är van vid. Jag såg först detta som ett stort avstånd, jag visste inte hur jag skulle kunna analysera utan att essentialisera eller värdera och därmed reproducera koloniala mönster av globala nords utvärderingar av globala syd.

I min strävan att försöka överbrygga avståndet och inleda en dialog mellan min kontext och den kontext där fredsavtalet är författat, utan att understryka skillnad, så har jag försökt arbeta med grepp från transnationell feminism i metod och analys. Transnationell feminism centrerar samarbete och dialog mellan olika platser och kontexter och mellan akademisk praktik och aktivistisk praktik. Den transnationella feminismen är ett alternativ till det som brukar kallas global feminism eller internationell feminism, vilka till stor del centreras i en vit feminism från globala nord som homogeniserar feministisk kamp i koloniala och neokoloniala kontexter. Det upprätthåller maktförhållanden mellan globala nord och globala syd där globala nord är vetande och globala syd är analysobjekt eller mottagare av kunskap (Nagar och Lock Swarr 2010, s. 4). Det transnationella feministiska projektet innefattar och uppmuntrar också till kritik och självreflexivitet i akademiskt arbete vilket ska motverka fördomar och förutbestämda antaganden om vad feminism betyder på en viss plats och vid en

viss tid (Nagar och Lock Swarr 2010, s. 5). De här tankegångarna är speciellt viktiga för mig då analysen är strukturerad kring det som jag utläser som de centrala punkterna i den jämställdhetspolitik som t.ex. Suzanne Jambo och Ann Itto förde under fredsförhandlingarna. Den största utmaningen med att integrera transnationell feminism har varit att praktisera samarbete mellan olika kontexter, jag har inte haft ett samarbete i skrivandet men det finns ett inbyggt analytiskt samarbete i mitt sätt att angripa materialet.

Det samarbete som jag har med de berättelser jag samlat in bygger på mitt produktiva lyssnande, alltså att jag lyssnar och sen i analysen på ett dialogiskt och konstruktivt sätt pratar med de berättelser jag samlat in för att försöka skapa den dialog Nagar och Lock Swarr och Pratt et al. beskriver (Nagar och Lock Swarr 2010, s. 14 och Pratt et al. 2010, s. 65, 83).

I mitt läsande och slutligen i min analys av andras berättelser är jag också inspirerad av Hungyan Lu som har utarbetat en modell för att undersöka självreflexivitet och positionalitet i kvalitativ forskning, Modellen bygger på att forskarens position och förhållande till sig själv, till omkringliggande strukturer och till sina intervjupersoner är multidimensionella och föränderliga under studiens gång (Lu 2019, s. 225-226). I spänningar mellan kontexter, kulturer och politiska uppfattningar kan forskaren ändra uppfattning och omvärdera eller justera analytiska ingångar och grepp som tidigare setts som fasta (Lu 2019, s. 232). Omvärdering och justering av analytiska grepp var den del av arbetet med den här uppsatsen som jag anser utgjorde en av de mest fruktbara förändringarna. När jag bestämde att berättelser och material som låg närmare kontexten skulle användas som ramverk för min analys löste sig flera problem som från början känts svåra att handskas med. När jag gjorde detta ville jag ge plats och status åt de berättelser jag tagit del av, det var ett sätt för mig att skapa ett förhållande mellan mig och berättelserna som utgick mer från de samarbetsförhållande Lu, Nagar och Lock Swarr förordar än ett förhållande där jag insamlar ”information” som jag sedan använder som jag vill (Lu 2019, s. 228 och Nagar och Lock Swarr 2010, 9). Inkludering av berättelser gjorde också att jag till viss del tonade ner positionen som ”den allvetande”, en position jag kände mig mycket obekvämt med från början vilket gjorde att jag länge upplevde materialet som svårt att ta i.

När jag hade mailkontakt med John Ashworth som arbetat inom kyrkoväsendet i Sydsudan i över 35 år frågade jag honom om han visste något om inkluderingen av kvinnor i fredsförhandlingarna. Han svarade, gav mig råd och delade med sig av sina kontakter, men det sista han skrev var ”please don't try to write an authoritative paper from a distance relying

only on written sources without talking to some of these important women!” (mailkorrespondens). Jag har därför som jag beskrivit ovan låtit vissa av mina källor fungera som analysinstrument och jag har försökt gå i dialog med de här berättelserna för att försöka minska avståndet, ta ansvar för min position och hedra de historier som kvinnor i fredsrörelsen berättat. Jag kommer i nästa kapitel beskriva mina teoretiska perspektiv.

2 Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverk som används för att analysera fredsprocessen utgår från den grundläggande ansatsen att uppsatsen har ett socialkonstruktivistisk postkolonial feministisk perspektiv. Teoridelen centrerar sig kring skillnaden mellan genus som maktrelation och genus som kön, konstruktionen av krig som en maskuliniserad angelägenhet och kritik mot den liberala och idag överordnade synen på inkludering.

2.1 Kön som konstruktion och kvinnor som kategori

Den syn på kön och uppkomsten av kön som jag antar i den här uppsatsen bygger på att jag menar att skillnad mellan kroppar finns, men skillnader mellan olika kroppar i könsuttryck, egenskaper och åsikter är socialt konstruerade, med syftet att upprätthålla specifika maktrelationer (Yuval-Davis 1997, s. 8-9). Kön är en social och diskursiv konstruktion, den gör att vi relaterar till subjekt på olika sätt utefter en specifik genusordning vilken organiserar samhället och individers liv. Kön som konstruktion är avhängig på att specifika maktrelationer som låser diskursens betydelse upprätthålls genom en specifik användning och organisering av språket. Eftersom diskursen genom språket formar betydelse och förståelse av världen kommer kön som diskursivt fenomen ta sig materiella uttryck och framstå verklig. Det betyder dock inte att den genusordning som organiserar samhället och våra sociala relationer är naturlig eller biologiskt betingad (Lazar 2005, s. 7).

I den här uppsatsen behandlar jag kvinnor som kategori, men inte för att befästa kategorin på ett destruktivt sätt eller för att försöka definiera vad det betyder att vara kvinna i Sudan. Jag använder den för att förstå hur kvinnor som kategori konstrueras diskursivt i fredsavtalet samtidigt som jag ska försöka läsa dessa konstruktioner utifrån berättelser om kvinnors inkludering i fredsförhandlingarna. Det här är ett försök att komplicera analysen av vad det i

fredsavtalet betyder att vara kvinna utan att utesluta andra maktrelationer från analysen som etnicitet, ålder och klass.

2.2 Det maskulina kriget

Olika typer av maktkamp och kamp som innefattar våld har varit en del av den sociala repertoaren under hela människans historia och det är män som traditionellt setts som huvudrollsinnehavarna i kriget, därför framstår det som att kriget är en manlig angelägenhet. Kriget är inte maskulint till sin natur, men det maskulina kriget är en produkt av en redan existerande könad arbetsdelning inom samhällen (Yuval-Davis 1997, s. 95). Det som gör att kriget får ett manligt ansikte är den skillnad som ofta görs mellan stridsfront och hemfront i krigföring. Det är oftast män som deltar i kriget på stridsfronten medan kvinnor och andra marginaliserade grupper i högre grad deltar i det arbete som pågår på hemfronten. Denna uppdelning kommer från den arbetsdelning som finns i de flesta samhällen mellan offentligt och privat där offentligheten kodas maskulint och det privata kodas feminint. I och med denna uppdelning exkluderas kvinnor ofta från den politiska offentligheten i samhällen som har en starkt könad arbetsdelning från början (Yuval-Davis 1997, s. 93 och Björkdahl 2012, s. 290).

Eftersom kriget kodas maskulint och fredsbyggande behandlar den politiska lösningen av krig, görs även denna kontext till en manlig och offentlig angelägenhet vilken aktivt utestänger kvinnor. Detta kan observeras genom att se hur låg representationen av kvinnor har varit historiskt och fortfarande är i fredsförhandlingar (Björkdahl 2012, s. 288).

2.3 Att vara genus / att göra genus

Användningen av gender som begrepp på engelska och genus på svenska kan kopplas till två olika förståelser av begreppet vilka förordar två olika tillvägagångssätt för att föra in genus i fredsprocesser.

Den första förståelsen av begreppet bygger på genus i bemärkelse av ett kvinnor. I en diskurs som bygger på genus i bemärkelse av könet kvinna står en konstruerat enhetlig kategori

”kvinnor” i centrum för diskussionen om genus i fredsprocesser. Användning av begreppet skapar en förståelse av genusfrågor som kvinnofrågor eller representationsfrågor. Det leder ofta till lösningar som bygger på att öka antalet kvinnor i fredsprocesser. Den här typen av ”add women and stir” eller ”counting women” är ett liberalfeministiskt tillvägagångssätt med målet att skapa inkludering genom lika förutsättningar för kvinnor (Hudson 2016, s. 11). Det utmanar inte den manliga normen i fredsförhandlingar och leder inte nödvändigtvis till substantiellt förbättrade genusrelationer i det postkonfliktuella samhället. För att substantiellt förbättra och omforma genusrelationer behöver man också fråga vad maskuliniteter gör och vilken fred som produceras i en kontext där det råder en manliga norm (Hudson 2016, s. 3).

En annan förståelse för begreppet genus är genus i bemärkelse av produktiva maktrelationer som formar både konflikten i sig, fredsprocessen och den fred man vill uppnå (Hudson 2016, s. 4). Ett samtal om genusintegrerade fredsprocesser som tar avstamp i en mer holistisk definition centrerar sig inte kring att räkna antalet kvinnor i fredsförhandlingar. Genusintegrerat fredsbyggande är då inte främst en fråga om representation, utan snarare en fråga om att göra genus i fredsprocessen på ett sätt som ger kvinnor och andra marginaliserade grupper inflytande (Paffenholz 2018 s. 154). En förståelse av genus som ett verb, något som görs och kan göras på olika sätt öppnar upp för att kunna se hur tillvaron är genuspräglad på olika sätt. Istället för att lägga fokus på förekomsten av olika könsidentiteter flyttas fokus till hur genusrelationer formar både konflikten och fredsprocessen och hur man kan göra genus på ett frigörande sätt som inte befäster diskriminerande och förtryckande föreställningar. Detta är ett sätt att göra freden genuskänslig och skapa substantiell inkludering av kvinnor (Hudson 2016, s. 3).

2.4 Lokalisering av fred och genusrättvis fred

Operationaliseringen av genusintegrerad fred som ett representationsproblem och en fråga om att öka kvinnlig ”empowerment” gör den liberala fredens genusintegrering lätt att exportera och applicera på olika kontexter. Problemet med den liberala operationaliseringen av fred är att den genusintegrerade freden konstrueras som ett standardiserat paket åtgärder och mål att uppnå. En kritik mot den här synen på fredsbyggande utgår ifrån att den inte i tillräckligt hög grad relaterar eller kan anpassas till lokala förståelser och tillvägagångssätt för att bygga fred

(Björkdahl 2012, s. 289). Detta skapar friktion mellan ”globala normer” om hur inkluderande fred ska göras och implementeras och lokala förståelser och tillvägagångssätt. Det är dock i friktion, motsättning och diskussion och inte i en blind implementering av internationella mål som fredsbyggande kan bli inkluderande i substantiell mening. Substantiell inkludering ska möjliggöra utmaning av de lokala normer om femininitet, maskulinitet, offentligt och privat som genushierarkier producerar. Om den liberala freden kan ”packas upp” och lokaliseras i den specifika kontexten kan genusintegrerad och substantiellt inkluderande fred skapas, men det måste finnas en dialog mellan den internationella och den lokala nivån och möjligheter för lokala fredsbyggare att tala emot den liberala fredsdiskursen (Björkdahl 2012, s. 293).

Som beskrivet i etiska reflektioner finns en viss skillnad mellan det sättet jag är ser på genus och det genusperspektiv som de delar av den sudanesiska kvinnofreds rörelsen jag undersökt byggde på. För att kunna använda den teori jag valt som verktyg utan att döma avtalets konstruktioner av kvinnor och det arbete dessa kvinnor gjort måste jag försöka dekolonisera min syn på genus vilket betyder att jag inte kan se den teoretiska nivån och de diskussioner som förs där som direkt överförbara. För att göra det kommer jag använda mig av det på svenska något klumpiga begreppet genusrättvis fred. Skapandet av genusrättvis fred innebär en förbättring av de existerande genusrelationerna och erkännande av kvinnors sociala och reproduktiva roller och agens. En genusrättvis fred ska därmed innebära positiv social förändring där bilden av kvinnors könsroller och plats i samhället kan omkonstrueras (Björkdahl 2012, s. 287). Användandet av genusrättvis fred som ett sätt att beskriva huruvida freden innebär substantiella förändringar av den tidigare bilden av kvinnors roll i samhället blir centralt för att kunna avkolonisera tolkningen av dokumentet. Begreppet hjälper mig att läsa och tolka konstruktionen av kvinnor på kontextens villkor då genusrättvisa handlar om lokaliserade förbättringar och inte förbättringar som ska leda till uppfyllandet av ett set universella jämställdhetsmål (Björkdahl 2012, s. 309).

2.5 Situerad kunskap och dikotom subjektsformation

I min analys kommer jag använda mig av situerad kunskap som ett sätt att läsa materialet med hjälp av andras kunskap om avtalet. Min användning av situerad kunskap som analysverktyg tar avstamp i Chandra Talpade Mohantys syn på situerad kunskap. Det synsättet utgår ifrån att det postkoloniala perspektivet om den postkoloniala kontexten är sanning, det utgör inte en partiell sanning, ett komplement eller en del av en bild (Mohanty 2003, s. 502).

Mohanty skriver också om hur feminister i globala nord ofta framställer kvinnor i globala syd som en homogen grupp av ”förtryckta kvinnor”. Homogeniseringen är en kolonial konstruktion som bygger på att som subjekt i globala nord, understryka skillnad mellan sig själv som frigjord och i kontroll över sitt liv och den ”genomsnittliga” kvinnan i globala syd som utbildad, traditionsbunden, förtryckt och domesticerad (Mohanty 1991 [1984], s. 56). Den här beskrivningen av kvinnor i globala syd som passiva och förtryckta objekt utgör en typ av kolonialt våld som förnekar att kvinnor i globala syd är politiska och historiska aktörer med agens. Det förenklar också bilden av hur en kvinna kan vara då en dikotomi mellan frigjord och förtryckt upprättas. En fri kvinna har makt att forma sitt liv och kan inte vara förtryckt, en förtryckt kvinna har ingen makt över sitt liv och kan därför inte ha agens eller fungera som en politisk aktör (Mohanty 2007, s. 54-55). Med hjälp av situerade kunskaper vill jag se hur dikotoma föreställningar om hur kvinnor kan konstrueras endast som frigjorda subjekt eller förtryckta objekt kan nyanseras och brytas upp. Nästa kapitel behandlar mitt material och dess olika delar.

3 Material

Det här avsnittet innehåller en presentation av mitt material och en redogörelse för de skillnader jag gör mellan olika delar av materialet med bakgrund i hur jag använder olika typer av material på olika sätt i analysen.

3.1 Avgränsningar

Undersökningen av fredsförhandlingarna sträcker sig mellan åren för IGADs andra runda, 2002-2005. Det beror på att det var under den andra rundan som fredsavtalet mellan parterna producerades och det är konstruktionen av kvinnor i fredsavtalet jag vill undersöka. Det övergripande fredsavtalet består av sex kapitel, två annex och en kapp. Jag analyserar avtalet i sin helhet men jag har valt att centrera analysen kring de teman som jag identifierat som centrala i de berättelser om avtalet jag inhämtat.

3.2 Materialets delar och funktioner

Materialet består av två delar, en del som återger de formella dokumenten som kom ur fredsprocessen. Den delen består av det övergripande fredsavtalet som innehåller sex separata avtal mellan den sudanesiska regeringen och SPLM/A, vilka skrevs under mellan 2002 och 2005. Det övergripande fredsavtalet ger en bild av vad man faktiskt kom fram till, vad man lyckades enas kring. Man kan anse att fredsavtalet inte säger något om hur kvinnor inkluderades eller hur stort engagemanget i civilsamhälleliga organisationer var, men det jag vill undersöka är hur man inkluderade kvinnor och hur diskursen kring inkludering av kvinnor såg ut i förhandlingarna och i avtalet med hjälp av det andra materialet jag samlat in. Den andra delen består av en rapport, en artikel och en intervju som skildrar inkludering av civilsamhälle och kvinnor i fredsprocessen. Det materialet ska hjälpa mig läsa avtalet bättre.

Analysen av konstruktioner av kvinnor i fredsavtalet kommer basera sig i den situerade kunskap om hur kvinnor inkluderades och hur kontexten såg ut. Jag vill försöka avkolonisera min analys genom att ta hjälp att se och förstå avtalet utifrån kunskapen från de kvinnor som inkluderades i fredsförhandlingarna. Den del av materialet som kommer från specifika personer utgör inte bara material, eller källor som ska användas, de är inte respondenter som ger mig information som jag sedan använder för att göra min analys. Suzanne Jambo, Ann Itto och Zaynab ElSawi är centrala i analysen då de både bidrar med sina berättelser men också tillhandahåller verktyg för att analysera fredsavtalet.

3.2.1 Det övergripande fredsavtalet

Avtalen som utgör det övergripande fredsavtalet är en produkt av de formella och informella förhandlingar som pågått mellan parterna, de påtryckningar som utövats av internationella och regionala aktörer och det arbete civilsamhället gjort i fredsprocessen. Texterna är formella utsagor mellan de huvudsakligen stridande parterna som beskriver överenskommelser om bl.a. vapenvila och fördelning av resurser. De berättar en historia om två parter som gått från att ligga i väpnad konflikt med varandra till att underteckna samarbetsavtal, det är ett tillrättat material som berättar en historia som handlar om en konflikt som blir löst. Det finns andra sidor som handlar om andra parter i konflikten än de som finns representerade i fredsavtalet, om andra dynamiker än att det först fanns en konflikt och att den sedan blev löst. I anslutning till freden mellan Sudan och Sydsudan finns också berättelser om kvinnors mobilisering i tider av kris, om kolonialism, etniska konfliktlinjer och kvinnors kamp för inkludering i fredsförhandlingarna. Fredsavtalet som dokument återspeglar inte allt detta, inte alla de personliga öden och tragedier som kriget också rymmer, eller alla de kollektiva vinster och förluster som olika parter gått igenom under konfliktens gång, och det är en brist. Därför har jag valt att försöka läsa materialet utifrån andra perspektiv på fredsavtalet än de som fredsavtalet själv ger vid handen och det jag kan komma åt med teori. Eftersom det övergripande fredsavtalet är ett stort dokument kommer jag främst koncentrera mig på de delar av dokumentet som nämner kvinnor och genus då det är det jag är intresserad av i min frågeställning.

3.2.2 Kontextualiserande material

En del av det kontextualiserande materialet kommer från organisationen Conciliation Resources tidskrift ACCORDs och den utgåva som handlar exklusivt om det övergripande fredsavtalet. Conciliation Resources är en internationell organisation med målet att uppnå hållbar fred. De arbetar med att skapa samarbete och dialog mellan konflikters olika parter och framförallt mellan civilsamhälle och politiska makthavare. Conciliation Resources finansieras bl.a. av SIDA, EU och Unicef. Organisationen publicerar också dokumentation och analyser av fredsprocesser. En av dessa publikationer behandlar olika perspektiv på det övergripande fredsavtalet i Sudan. Dr Ann Itto som ingick som en del av SPLM/A:s förhandlingsteam har skrivit ett kapitel om kvinnor i fredsprocessen och det använder jag som en situerad kunskap (Itto 2013 [2006], s. 39).

En annan del av mitt material om Sudan som kontext är den fallstudie som medlemsorganisationen Awid (Association for Women's Rights in Development) och Zaynab ElSawi gjort om kvinnor i den sudanesiska fredsprocessen. Awid är en global organisation som stöttar feministiska, kvinnorrättsliga och genusrättsliga rörelser på olika håll i världen, de finansieras bl.a. av SIDA. Fallstudien om Sudan är en del av Awids publikation *Changing their World: Concepts and practices of women's movements*. Publikationen är en sammanställning av fjorton olika fallstudier vilka skildrar uppkomst, struktur, strategi och inflytande av kvinnorrörelser i olika delar av världen. Fallstudien om Sudan fokuserar speciellt på paraplyorganisationen SuWEP:s framväxt och aktivism i relation till fredsförhandlingarna. Den skildrar speciellt komplexiteten i den sudanesiska kvinnofreds rörelsen med olika konfliktlinjer inom rörelsen och de olika hinder som fanns för kvinnor som ville organisera sig för fred.

Det material jag samlat in själv är det som jag upplever givit mig mest underlag för att bättre kunna läsa och förstå fredsavtalet. Jag har gjort en semistrukturerad Skype-intervju med Suzanne Jambo, den enda kvinnan i SPLM/A:s första delegation i de IGAD-ledda fredsförhandlingarna. Intervjun jag gjorde med Jambo baserades löst på en intervjuguide som kretsade kring Jambos roll i förhandlingarna, hennes kunskap om andra kvinnor i förhandlingarna, hennes upplevelse av sin egen position som kvinna i det hon beskrev som en mycket mansdominerad kontext samt de viktigaste sakerna som hon och andra kämpade med att inkludera i formuleringen av fredsavtalet. Jambo delade under hela intervjun ärligt och

öppet med sig av sina personliga upplevelser utan att veta mer om mig än att jag är student och intresserad av fredsavtalet mellan Sudan och Sydsudan. Hon specificerade och beskrev flera olika typer av maktutövning och maktförhållanden som påverkade henne personligen och förhandlingarna och vilka senare fick konsekvenser för fredsavtalets innehåll. Jag har fått samtycke att citera Jambo och återge hennes namn i min uppsats. Intervjun finns transkriberad och ligger som bilaga.

Innan jag kom i kontakt med Jambo hade jag en konversation på mail med John Ashworth. Vår mailkontakt var inte tänkt som en del av materialet från början så jag strukturerade det inte, planerade inte mina frågor särskilt noga, och jag frågade om samtycke att använda konversationen och citera John först i efterhand. Jag använder inte Ashworth som en del av de situerade kunskaperna men hans kunskap utgör kontextualiserande material och återfinns i de etiska reflektionerna. Det Ashworth berättade när jag frågade om kvinnors och civilsamhällets inkludering i fredsförhandlingarna klargjorde stora delar av kriget och dess ursprung för mig. I litteraturen och nyhetsrapporteringar om Sudankriget finns förenklingar som Ashworth belyste som problematiska och hjälpte mig reda ut. Det var också Ashworth som delade med sig av sina kontakter och uppmuntrade mig att söka kontakt med några av de kvinnor som varit aktiva i freds rörelsen, däribland Suzanne Jambo. Jag uppfattade Ashworth som ganska sträng i sitt första svar till mig, han ville försäkra sig om att jag visste var jag befann mig i relation till fredsförhandlingarna och att jag hade förmågan att ”mind the gap”. Vår konversation gjorde att jag tänkt mycket på mitt språk, min plats och hur jag kan använda det ElSawi, Jambo och Itto berättar för att bättre analysera avtalet. I nästa kapitel beskriver jag med vilken metod jag analyserat materialet.

4 Metod

I det här avsnittet kommer jag beskriva hur jag kommer att ta mig an mitt material med hjälp av diskursanalytiska begrepp från den kritiska diskursanalytiska traditionen i kombination med användningen av den situerade kunskap jag samlat in som analysverktyg.

4.1 Diskursanalys och en avkoloniserande ansats

Syftet med uppsatsen är att undersöka de konstruktioner av kvinnor som subjekt som uttrycks i fredsavtalet. Beskrivningen av mitt syfte som ”undersökningen av konstruktioner av kvinnor” bottnar i att jag ser könskategorin kvinna och även den bredare sociala verkligheten som beroende av hur vi formulerar oss språkligt kring den. Språket som ett uttryck som hjälper oss beskriva och definiera världen ser jag vidare som organiserad av diskurser vilka kan upprätthålla och reproducera existerande maktförhållanden (Börjesson och Palmblad 2007, s. 9). Det här utgör ett vetenskapsteoretiskt konstruktivistiskt perspektiv vilket innebär ett antagande om att all kunskap om den sociala verkligheten är konstruerad och inte kan ses som neutral eller oberoende. Detta antagandet gör det intressant att undersöka på vilket sätt språket i fredsavtalet reproducerar eller omformar makthierarkier i sin framställning av kvinnor (Börjesson och Palmblad 2007, s. 10). Inom kritisk diskursanalys och feministisk kritisk diskursanalys är ett uttalat mål med forskningen att den ska vara frigörande. Forskningen ska belysa, kritisera och försöka bryta upp naturaliserade och förtryckande diskurser. Metoden har därmed ett tydligt politiskt mål vilket också gör varje kritisk diskursanalys till ett i grunden politiskt projekt (van Dijk 1993, s. 252).

Med avstamp i en medvetenhet om maktförhållanden mellan mig och den kontext jag undersöker vill jag försöka bryta upp den koloniala forskningstraditionen av att beskriva ”det koloniala objektet” och ”kvinnor i globala syd”, endast utifrån perspektiv hämtade från globala nord. Det jag vill göra är att försöka praktisera den inkludering av andra syner på

genusrättvis fred än den liberala, vilken är hegemonisk i globala nord. Fredsavtalet kan ses och ges betydelse på olika sätt och jag vill försöka lokalisera och situera min läsning i den kontext som fredsavtalet handlar om. Det jag vill uppnå är att förstå vad avtalets konstruktion av kvinnor betyder för den kontext det är producerat i. För att förstå betydelsen av de olika konstruktionerna av kvinnor som framställs i avtalet kommer jag att utgå ifrån situerade kunskaper om hur kvinnor inkluderades i fredsförhandlingarna. Det ska hjälpa mig att se på ett annat sätt som inte utgår ifrån att all jämställdhetspolitik måste mätas mot en universell och liberalfeministisk ribba för att kunna räknas och värderas.

4.2 Analysmetod

För att dekolonisera min analys och lokalisera den i kontexten där mitt material befinner sig organiserade jag analysen kring teman som de situerade subjekten använt i sina berättelser om hur kvinnor inkluderades i fredsförhandlingarna och i fredsavtalet. Det här var ett sätt att göra inkludering, jag ville inte betrakta kvinnorna som omnämns i avtalet, jag ville integrera dem i min analys som vetande, aktiva och analytiska subjekt. Precis som att substantiell inkludering består i att inkludera på ett konstruktivt sätt som leder till positiv förändring, så ville jag göra min analys genom att försöka se på det sätt som de som vet bättre ser, och i substantiell mening inkludera andras perspektiv i min analys.

Diskursanalysen genomfördes på följande sätt. Jag ville analysera avtalet genom att försöka läsa det utifrån perspektiv hämtade från kvinnor som var med eller som skrivit om fredsförhandlingarna genom att läsa med hjälp av deras tankar, idéer, visioner, kunskap och upplevelser. Analysen organiserades kring fyra teman som jag identifierat som gemensamt centrala i de situerade texter och berättelser om fredsprocessen som jag samlat in. Jag valde vidare ut citat i avtalet som omnämnde och behandlade dessa teman. För att avgränsa mig ytterligare koncentrerade jag mig på de delar i avtalet som nämner genus, kvinnor, kön, jämställdhet då det var konstruktionen av kvinnor jag var intresserad av. Genom att analysera konstruktionen av kvinnor utifrån vad som var centralt för de som var där och de som har kunskap om fredsavtalet skulle jag bättre förstå vad dessa konstruktioner betydde i kontexten och vilken typ av kvinnliga subjekt avtalet konstruerade. Nedan följer min analys av fredsavtalet.

5 Analys

Analysen organiseras kring fyra teman, demokrati, jämställdhet, mänskliga rättigheter och representation och inflytande. Jag avslutar kapitlet med en sammanfattning kring hur kvinnor inkluderats och blivit konstruerade och förslag på vidare forskning.

5.1 Demokrati

”IN PURSUANCE OF the commitment of the Parties to a negotiated settlement on the basis of a democratic system of governance [...] founded on the values of justice, democracy, good governance, respect for fundamental rights and freedoms of the individual, mutual understanding and tolerance of diversity within the realities of the Sudan;”

(CPA 2005, s. xi)

”1.3. The Parties shall abide by good governance, democracy and foster civil society;”

(CPA 2005, s. 94)

En demokratisk ordning och som tillåter och uppmuntrar ett aktivt civilsamhälle uttrycks av Suzanne Jambo, Ann Itto och Zaynab ElSawi som förutsättningar för att jämställdhetspolitik ska kunna föras. Demokrati som en bas för samhället är en avgörande utgångspunkt för att skapa en genusrättvis fred vilken gör att kvinnor kan delta i beslutsfattande, få mer inflytande i formella politiska processer och därmed mer makt över sina liv (Jambo 2019 och Itto 2006, s. 220 och ElSawi 2011, s. 7). Trots att en demokratisk ordning är deklarerat som basen för övergångsstyret finns spår av kamp mellan en rådande ordning och en ny ordning. Den nya ordningen som beskrivs som uppbyggd kring demokratiska värden, rättvisa och fundamentala friheter och rättigheter

erbjuder ökade möjligheter för kvinnor att verka som politiska subjekt i en formell politisk kontext. En formulering som den ovanstående utgör en öppning i konstruktioner av kvinnor och deras plats i samhället. Den här politiken skulle substantiellt kunna förändra konstruktionen av kvinnor som främst hemmahörande i en privat sfär. Det finns dock artiklar i avtalet som skulle kunna begränsa möjligheterna för kvinnor att ta plats på ett mer framträdande sätt i en ny demokratisk ordning.

” 6.1 Religions, customs and beliefs are a source of moral strength and inspiration for the Sudanese people

[...]

6.4. All personal and family matters including marriage, divorce, inheritance, succession and affiliation may be governed by the personal laws (including Sharia or other religious laws, customs or traditions) of those concerned. ”

(CPA 2005, s. 5)

Itto beskriver hur kampen mellan olika uppfattningar om huruvida tradition och sedvänja ska ses som överordnat eller underordnat det demokratiska systemet leder till att kvinnor kan komma att bli uteslutna från att till fullo ta del av den nya demokratiska ordningen (Itto 2006, s. 216).

”There are articles in the final agreement that recognize customs, traditions and religion as sources of moral strength for the Sudanese people; personal and family matters including marriage, divorce, inheritance and succession fall under the competency of customary law. Yet some customs and traditions have contributed to the marginalization of women.”

(Itto 2006, s. 216)

Den tidigare möjligheten till öppning i konstruktionen av kvinnor följs alltså av formuleringar kring familjelagen som en sfär som fortsatt ska styras med respekt för religiösa och traditionella ramar. Den här typen av inlägg gör att familjen, vilken i avtalet kodas som förlagd i den privata domänen, fortsatt kan organiseras av samma genusrelationer som innan. Ovanstående citat kan t.ex. hindra kvinnor från att yrkesarbeta då det enligt sharia är tillåtet för en make att förbjuda sin fru att arbeta utanför hemmet. Ovanstående artikel verkar inte för

substantiella förändringar i genusrelationerna då den fortsatt godkänner och upprätthåller konstruktionen av en sudanesisk kvinna som en del av den privata sfären. Seder, religion och tradition är i avtalet positivt laddat och framställs som en styrka. Den traditionella platsen för kvinnor i hemmet, som den framställs här, görs oproblematisk och ojämställdhet blir naturaliserat som en tradition, en sedvänja och en kultur.

5.2 Jämställdhet

”1.5.1 Establish a democratic system of governance taking account of the cultural, ethnic, racial, religious and linguistic diversity and gender equality of the people of the Sudan.

*1.6.2.12 **Equality Before the Law** All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination to the equal protection of the law;*

[...]

1.6.2.16 Equal Rights of Men and Women

(a) The equal right of men and women to the enjoyment of all civil and political rights set forth in the International Covenant on Civil and Political Rights and all economic, social, and cultural rights set forth in the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights shall be ensured;”

(CPA 2005, s. 16-17)

De ovanstående citaten, omnämmandet av jämställdhet och kvinnor överhuvudtaget, kan ses som en central bedrift och en språngbräda för det fortsatta arbetet med jämställdhetspolitik i Sudan. Jambo beskriver hur arbetet för omnämmandet av jämställdhet var en av de saker som hon kämpade med och tryckte på allra mest under förhandlingarna. De formuleringar som handlar om jämställdhet var därför inte bara de viktigaste utan även de svåraste att utforma och få in i avtalet (Jambo 2019).

"I would be met with a lot of opposition within the SPLM. The leaders there, they are so rigid in their thinking they would like immediately tell me what do you talk about human rights, who abus who abused human rights here, what are you talking about women's rights, this is nonsense you can not mention such thing in this forum."

"Yeah, its in tradition in tradition you know you have to understand theses people, these men were highly traditional. So in tradition, in tradition, women are looked at ahm as property [...] so once you to give way to say women and men are equal, you are basically going to revisit all those negative customs [...] And they were fighting to keep the stat the status quo, they wanted to keep the status quo where men are more equal then women. Because it was opening up another pandora's box they were not ready for and not wanting [...] So that was for, as far as the women ahm equality men and women, the hardest thing, the hardest thing conceive to understand from their side, and to spell it out, they didn't wanted to spell it out."

(Jambo 2019)

Det går att se formuleringarna kring jämställdhet mellan män och kvinnor på två olika sätt. Genom att jämställa kvinnor och män i det här avseendet öppnas andra möjliga konstruktioner av kvinnor som subjekt upp. Konstruktionen av kvinnor som en svag och beroende grupp vilken ska verka främst i den privata sfären bryts upp, vilket skapar utrymme och plats för förändring i synen på vad det betyder att vara kvinna och vad en kvinnas liv ska fyllas med. Dessa uttryck för kvinnor och mäns jämställdhet kan därmed främja en substantiell förändring av genusrelationer (jmf Hudson 2016, s. 3). Uttrycket för jämställdhet i avtalet och jämställdhet som en substantiell förändring av genusrelationer måste dock ses i ljuset av vad en substantiell förändring, eller vilken politisk förändring som helst kräver, nämligen mål, handlingsplaner, uppföljning och ansvarsutkrävande. Formuleringen i det sista citatet från avtalet, om kvinnor och män som lika berättigade civila och politiska rättigheter, uttrycker kvinnors rätt att vara aktiva i sitt medborgarskap och därmed deras rätt att verka som politiska subjekt. Det som är problemet här är att det inte finns det som Björkdahl kallar lokalisering, det finns en slags idé om vad jämställdhet betyder, om vad det innebär, om att kvinnor också ska få utöva sina politiska rättigheter och bli politiska subjekt (Björkdahl 2012, s. 293). Det finns inte en plan eller mål för hur kvinnor i högre grad ska kunna utöva sina politiska rättigheter. Ovanstående citat framställer kvinnor som i behov av hjälp, deras utövande av politiska rättigheter ska säkerställas och de ska inte bli utsatta för diskriminering baserat på kön. Det här blir som en slags minimiversion av jämställdhet utan ramar och ambitioner.

Jambo beskriver ovan hur kvinnor ses som ”ägodelar”, det fungerar passiviserande och låser kvinnor som en del i en ojäm maktrelation, att vara ägd är att alltid vara underordnad, en position som kan ses som fast och omöjlig utöva agens utifrån. Politisk agens är dock inte omöjlig för subjekt i underordnade positioner, men den kommer ta sig andra uttryck och det är inte säkert att det är de som suttit vid förhandlingsbordet är samma personer som de som lagt ner mest arbete för freden. ElSawi och Itto beskriver hur de kvinnliga sudanesiska politiska subjekten finns och verkar, det är inte deras existens som är problemet, det är deras tillgång till rum där de kan använda sin kompetens och utöva makt som är bristfällig.

Thus women could only play an indirect role in conflict resolution. Exceptions were made for elderly women, who were allowed to speak in public and have men listen to them. But women had other opportunities to influence peace processes - for example, men would consult their women as wives, mothers or sisters on important decisions to be made. From such consultations, men would reach compromises that were actually influenced by the women's expectations, even if women's public involvement was greatly restricted and culturally prohibited.

(ElSawi 2006, s. 4)

”In particular, Sudanese women play a very central role in their society, in physical and psychological welfare as well as conflict prevention and peacebuilding. It is therefore important that women are not just seen as passive victims, or as representatives of political parties, or as having no political affiliation or perspective, but that they are encouraged to participate fully and see their perspectives taken seriously and incorporated into solutions to political conflicts.”

(Itto 2013, s. 209)

Det måste finnas dialog eller utbyte mellan den internationella nivån som pratar om jämställdhet och den lokala nivån där politiken ska implementeras (Björkdahl 2012, s. 295). I det här fallet är den internationella nivån mer nedladdad på den lokala nivån, den har inte stötts och blötts mot de jämställdhetsrörelser som finns och verkar i landet. Det finns enorma resurser och en stor politisk kompetens bland kvinnor i Sudan, både i nord och syd. Denna kompetens skulle behövt lyftas och integreras istället för att underordnas en otydlig jämställdhetsdefinition vars främsta ambition ser ut att vara avsaknad av diskriminering. Ovanstående jämställdhetsdefinition är vidare starkt inspirerad av en liberal definition som bygger på kvinnors möjligheter och rättigheter snarare än statens aktiva ansvar för positiv förändring vilket inte inbjuder till eller främjar substantiell förändring på lokal nivå.

Jämställdhetsambitionen präglas och hemsöks av ett liberalt frihetsbegrepp som bygger på negativ frihet där frihet från diskriminering är den högsta jämställdhetspolitiska ambitionen man är beredd att ta på sig.

5.3 Mänskliga rättigheter

"1.4 The Parties agree that the following principles shall guide the distribution of powers and the establishment of structures:

[...]

1.4.3 Acknowledgement of the need to promote the welfare of the people and protect their human rights and fundamental freedoms;"

(CPA 2005, s. 12)

"(c) These human rights and fundamental freedoms shall be monitored by the Human Rights Commission specified in paragraph 2.10.1.2 herein."

(CPA 2005, s. 17)

"They were not allowed to engage in any decision-making processes and had been subordinated by a culture that did not recognize their rights. Women were often stereotyped as weak and without power or influence in the community and in intercommunity affairs. To liberate themselves from all these stereotypes and constraints, Sudanese women realized that they had to break from the traditional yoke and recognize their rights as human rights."

(ElSawi 2006, s. 5)

"during the war time, when women are physically violated and issues accountability as well as for the preamble for the constitution, it was very important that you know the conventions that say that there are the rights of women also become part of that, so human rights to me, human rights the conventional understanding of it but ahm also human rights ahm women's rights as human rights"

(Suzanne Jambo 2019)

Omnämmanden om mänskliga rättigheter i kombination med formuleringar om jämställdhet är viktiga för att kunna koppla upp kvinnor mot ett rättighetssystem där mänskliga rättigheter också är kvinnors rättigheter. Den här typen av bestämmelser kan koppla kvinnors upplevelser av t.ex. våld och andra krigsrelaterade övergrepp till ett system där det finns ansvarsutkrävande då det också ska upprättas en kommission för mänskliga rättigheter. En hård kamp föregick omnämmandet av universella mänskliga rättigheter och inrättandet av ett kontrollorgan i form av kommissionen. Både SPLM/A och den sudanesiska regeringen motsatte sig formuleringar som skulle innebära ansvarsutkrävande mekanismer. I civilsamhället var diskussionen om att mänskliga rättigheter skulle inkluderas i avtalet utbredd, men på grund av att förhandlingarna till stor del utestängde civilsamhälleligt inflytande var detta en fråga som endast några få från de båda sidorna drev under förhandlingarna.

Omfattningen och skärpan kring ansvarsutkrävande i formuleringarna kring både jämställdhet och mänskliga rättigheter möjliggör framåt en konstruktion av kvinnor som politiska subjekt med rättigheter. Det förflyttar kvinnor till en mer offentlig plats där andra konstruktioner av kvinnor som skiljer sig från den rådande konstruktionen kan bli möjliga och utmana bilden av kvinnor som svaga och utan makt. Formuleringar som ”kvinnliga rättigheter som mänskliga rättigheter” har i enlighet med ovan nämnd teoribildning starkt liberalfeministiska konnotationer. En feministisk strömning som prioriterar materiell jämställdhet och lika förutsättningar och rättigheter för kvinnor. Den typen av tänkande kring kvinnors kamp för en mer jämställd värld lämnar inte plats för att bilder, formuleringar och konstruktioner av kvinnor också påverkar kvinnors materiella förutsättningar och möjligheter. De ovanstående formuleringarna från CPA:t och från Suzanne Jambo och Zaynab ElSawi kan utifrån ett sånt perspektiv ses som otillräckliga eller som ett slags minimumförsök att förändra möjligheter och förutsättningar för ett annorlunda liv för sudanesiska kvinnor. Trots detta utgör ovanstående citat från avtalet en omkonfigurering av den kvinnliga rollen på formell nivå. Det utgjorde en förändring som många i civilsamhället och i förhandlingarna arbetade hårt för att få ner på papper då dessa reformer också kommer med möjligheter till ansvarsutkrävande. Här fungerar formuleringar och retorik som kan ses som en slags strömlinjeformad minimifeminism, som omstörtande för konstruktionen och bilden av kvinnor i det sudanesiska samhället. Dessa omnämmanden kring mänskliga rättigheter som inte endast rättigheter för män, utan för alla i samhället är en starkt positiv förändring. Det förändrar på ett formellt plan den sudanesiska statens framställning av kvinnor. Hur detta

utrymme för vidare jämställdhetspolitiskt arbete sedan fortsatt i Sudan och det som idag är Sydsudan påverkas av mindre påtagliga faktorer, t.ex. kan det aktiva motstånd mot kvinnlig representation som Jambo beskriver underminera jämställdhetspolitiska ambitioner och mål. Det är därför mycket troligt att omsättningen av jämställdhetspolitiken som den beskrivs i avtalet kommer att präglas av en diskrepans mellan det skrivna ordet och den praktiska implementeringen av politiken.

5.4 Representation och inflytande

Inkluderingen av kvinnor i fredsförhandlingarna och den kvinnliga representation vid bordet beskrivs av Itto, ElSawi och Jambo som helt avgörande för hur kvinnor konstrueras i avtalet. Inkluderingen var dock inte självklar och präglades av motstånd, symbolik och till viss del tom representation utan påtagligt substantiellt inflytande. Delarna av avtalet där kvinnor är representerade och inkluderade beskrivs av Jambo och Itto som till viss del utspädda och tillagda i strategiska syften.

”24.8. The DDR programme shall be, gender sensitive and shall encourage the participation of the communities and the civil society organizations with the view’ to strengthening their capacities to play their role in improving and sustaining the social and economic reintegration of former combatants”

(CPA 2005, s. 119)

”Schedule D: Concurrent powers

The National Government, the Government of Southern Sudan and State Governments, shall have legislative and executive competencies on any of the matters listed below during the Interim Period:-

[...]

21. Women's empowerment;

22. Gender policy”

(CPA 2005, s. 43)

Ovanstående citat om DDR-programmet (de-mobilization, disarmament, re-integration and reconciliation program) beskriver hur återintegreringsprocessen ska präglas av genuskänslighet och civilsamhället uppmuntras att ta del i före detta kombatanters återintegrering i samhället. Citatet präglas av otydlighet, det handlar om civilsamhällets ansvar för före detta kombatanters återintegrering, men genuskänslighet nämns ändå på ett sätt som framställer det som en aktiv del av återintegreringsprogrammet. Det finns dock inget annat, varken före eller efter, som omnämner vad genuskänsligheten består i. Återintegreringsprogrammet framstår endast gälla före detta kombatanter, inte civila som är krigstraumatiserade eller som blivit utsatta för hot, våld och övergrepp under kriget. Det här är ett tydligt kodning av kriget som maskulint, det är män som strider, det är manliga kombatanter som är krigets ansikte, det är de som ska återintegreras. Formuleringen understryker soldaters behov av ekonomisk och social återintegrering i samhället, men bortser helt från kvinnors upplevelse av krig och deras behov av återintegrering efter att ha varit på flykt eller efter att ha upplevt våld t.ex. Det här osynliggör kvinnor som politiska aktörer i kriget och i försoningsprocessen. Det konstruerar indirekt kvinnor som en del av den privata sfären där de inte är i behov av återintegrering då det inte anses deltagit i kriget. Det osynliggör också det arbete kvinnor gjorde under kriget i form av olika typer av lokalt fredsarbete men också som kombatanter. Omnämmandet om ett genuskänsligt återintegreringsprogram är ett exempel på "add gender and stir", det adderas utan vidare förklaring eller analys. Inkluderingen av "genuspolicy", "women empowerment" och "genuskänslighet" som begrepp har som syfte att legitimera avtalet och få det att framstå som i linje med "globala normer" kring genus. Det producerar en bild som förhandlare och organisationer från globala nord vilka var med under förhandlingarna ville se. Kraften av att på ett formellt plan och i skrift omnämna genus bländar, vilket underlättar osynliggörandet av kvinnors och civilas upplevelser och trauman under och efter kriget. Formuleringar om genus gör också att den bristfälliga inkluderingen och representationen av civilsamhälle och kvinnor inte framstår som alarmerande. Trots att omnämmanden om genus är positivt gör det inget substantiellt för förbättring av genusrelationerna om formuleringarna samtidigt lyckas konstruera kvinnor som helt oviktiga och utan agens under och efter kriget. En framställning som varken är sann eller rättvis i relation till det Itto, Jambo och ElSawi beskriver.

"So that was for, as far as the women ahm equality men and women, the hardest thing, the hardest thing conceive to understand from their side, and to spell it out, they didn't wanted to spell it out [...] And you put gender just

like it's a coloring, basically but it's not specific, it was hard because of that"

(Jambo 2019)

"Even when women were consulted about gender issues or directly included in the peace negotiations, it was only a gesture to showcase democracy and inclusiveness: their perspectives and their experiences in peacebuilding and negotiation were not recognized or fully utilized."

(Itto 2013, s. 216-217)

Suzanne Jambos formulering om hur jämställdhetspolitik blir "coloring", politik utan specifika mål och bestämmelser sätter fingret på det övergripande problem som finns i delar av fredsavtalet, vilket är just bristen på specificitet. Det finns som tidigare nämnt tal om "women empowerment" och eliminering av "gender discrimination" i avtalet, men utan klara definitioner eller planer på omsättning av politiken vilket minskar chansen för ansvarsutkrävande åtgärder vilket är den typen av åtgärder som kan göra mest skillnad. I det sudanesiska samhället, både i den nordliga och sydliga delen fanns vid avtalets tillkomst ett starkt civilsamhälleligt engagemang för demokrati och från kvinnor främst, för ökad jämställdhet och ökade rättigheter och friheter åt kvinnor. De åtgärder som finns med i avtalet står därmed inte i proportion till den jämställdhetspolitik som skulle kunnat inkorporeras med tanke på de resurser och den kompetens som fanns i det sudanesiska civilsamhället främst. Den problematik kring otydliga formuleringar om "women empowerment" och universell "gender equality" som liberal fred och liberal feminism är uppbyggda kring gör sig påminda här. Citatet om att parterna i övergångsperioden ska samarbeta kring frågor om kvinnors "empowerment" och jämställdhetspolitik är också tecken på en mer symbolisk typ av genusintegrering vilket Itto beskriver såhär

"the Government of National Unity level, the National Congress Party, including its women leaders, opposed both a quota for women in the government and the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. Instead they preferred 'women's empowerment,' a vague term which does not effectively tackle the issues of rights and freedoms."

(Itto 2006, s. 219)

Det finns, precis som Itto nämner, ingen specificering kring hur denna politik ska se ut, vad den ska bestå av. Omnämmandet av ”empowerment” fungerar bra för att visa på medvetenhet om globala normer, dessa begrepp refererar till den fluffiga och otydliga idén om att genusintegrerad fred handlar om att kvinnor behöver bli ”empowered” istället för att från början erkännas som aktiva politiska subjekt med inflytande över sina lokala kontexter i form av t.ex. inflytande över sina män och utövande av aktivism. Utan lokalisering och ”uppackning” av begrepp som genuspolitik och kvinnors ”empowerment”, urvattnas dess betydelse och bestämmelser som dessa är lätta att senare bortse ifrån (jmf Björkdahl 2012, s. 290).

Om omnämmanden om kvinnors ”empowerment” och jämställdhetspolitik hade kombinerats med att CEDAW (Committee on the Elimination of Diskrimination againts Women) skrivits in som en del av de rättighetskataloger som kommer implementeras så hade dessa policyområden refererat till substantiella mål och bestämmelser. Avtalet nämner därmed både jämställdhetspolitik och kvinnors ”empowerment” men helt utan att specificera betydelsen av dessa policyområden eller dess implementering på någon annan plats i dokumentet. Varken representation av kvinnor eller omnämmanden om jämställdhet kan ses som garantier för produktion av en genusrättvis fred som kan förändra genusrelationer till det bättre. Den här typen av tom representation eller genusalibi är en produkt av globala nordiska moraliska monopol som alla ska erkänna och godkänna. Det är en slags kolonisering av fredsbyggandet vilket gör att fredsförhandlingar inte bara handlar om att producera positiv förändring utan också om maktutövande i form av spridning av ”globala normer. Det är tydligt att genus omnämns av principiella skäl, det görs på samma sätt som i den liberalfeministiska fredsdiskursen som bl.a. FN producerar. Det handlar om rättigheter och nolltolerans mot diskriminering, det handlar inte om konkreta mål och ansvarsutkrävande och det bidrar inte till att på ett substantiellt sätt förändra konstruktioner av kvinnor som svaga och inkompetenta. Det här understryker vikten av lokalisering av begrepp som jämställdhet och erkännande av lokalt fredsarbete som Itto beskriver:

”Sudanese women have worked very hard to keep families and communities together during conflicts through singing peace songs, persuading their husbands, sons and brothers to stop fighting, [...]”marrying across enemy lines to unite or reconcile warring communities. [...] In one case women from a community in southern Sudan were reported to have threatened not to comply with their conjugal obligations until their husbands stopped killing each other, while in some areas of the south women threatened to

expose their nakedness (a curse in most Sudanese customary beliefs) to protest ethnic conflict”

(Itto 2006, s. 211-212)

”peace talks as “men’s talks”. Thus women could only play an indirect role in conflict resolution.[...] But women had other opportunities to influence peace processes - for example, men would consult their women as wives, mothers or sisters on important decisions to be made. From such consultations, [...]men would reach compromises that were actually influenced by the women’s expectations, even if women’s public involvement was greatly restricted and culturally prohibited.”

(ElSawi 2011, s. 4)

En annan faktor kopplad till representation av kvinnor och den ovanstående beskrivna avsaknaden av substantiella åtgärder för genusrättvis fred är det utbredda motstånd mot all typ av kvinnlig representation som de kvinnliga delegaterna upplevde. Både Ann Itto och Suzanne Jambo beskriver synen på kvinnlig representation bland männen som var med i förhandlingarna som till stor del extremt fientlig. Det fanns från flera personer en syn på kvinnors fredsarbete och kvinnors perspektiv på krig som oviktigt för fredsförhandlingarna. Bland en övervägande majoritet av männen som var involverade, både från SPLM/A och den sudanesiska regeringen fanns det liten förståelse för vikten av representation av en grupp som inte stred och som inte bar vapen, då makt och resursfördelning var de ämnen som dominerade förhandlingarna. Avsaknaden av beskrivningar och politik relaterad kvinnors arbete som viktiga fredsbyggare på gräsrotsnivå beskriver Itto som delvis beroende på att kvinnors perspektiv aktivt ignorerades under förhandlingarna. Det fanns en utbredd och snäv syn på kvinnor vilket gjorde att de ofta konstruerades som passiva offer i kriget (Jambo 2019 och Itto 2006, s. 214).

”Despite the active role women played at various levels to bring peace to the Sudan their role has tended to be underestimated or ignored during negotiations. This may have originated from the misconception that women are passive victims of war, forgetting the very important role they have played in negotiating, keeping and building peace in their communities.”

(Itto 2006, s. 214)

Kvinnors representation i bemärkelse av inflytande på avtalets konstruktion av kvinnor formades också i hög grad av den diskriminering och de trakasserier kvinnor från framförallt civilsamhället mötte. Suzanne Jambo beskriver:

"IGAD opened up later in the year 2000, and then it became easier, it became different, but in -98 -99 it was tough. I mean you are told off in front of you, keep quiet, in in discussion [...] Yeah keep quiet. The many times people schusched me, keep quiet you can not talk right now, I mean that is extremely embarrassing and very difficult, very difficult"

"[...] the foreign minister Dr Mustafa from the Sudan government side was giving a briefing about their commitment to the peace talks, so I raised my hand and, it was an open press conference, [...] why two days ago children, sixteen children, and their teachers were killed in the Nuba Mountains [...] So ahm, he didn't like that he didn't like that because I had all my facts and the dates and the number and the name [...] I walked when people were still in the press conference room, I walked three men from the Sudan national security came after me and they circled me. They basically circled me and they threatened me there and are like how do you dare talk about human rights violations that the government did in the Nuba Mountains and all that [...] but they were threatening me they were telling me you know you'll be dead meat, we will kill you, we will finish you, we will follow you, you are dead you are gone."

(Jambo 2019).

Endast genom att vara där i rummet utmanande de kvinnliga representanterna synen på hur en fredsförhandling ska gå till, vilka som ska ingå i dem och vilka typer av frågor som ska diskuteras. På det här sättet kan kvinnors representation ses som positivt inverkan på rådande genusrelationer i förhandlingarna och som central för vissa delar av fredsavtalets konstruktion av kvinnor, men också kraftigt begränsad av ett starkt motstånd både mot den fysiska närvaron av kvinnor i förhandlingarna och mot de idéer som flera av de representerade kvinnorna drev.

5.5 Slutsats

Analysen av konstruktionen av kvinnor i fredsavtalet bär tydliga spår av kamp. Det finns flera passager som öppnar upp för kvinnor som jämställda medborgare med politisk agens. Dessa utgör positiva förändringar i synen på kvinnor då det skapar en tydlig utgångspunkt för fortsatt arbete med jämställdhetspolitik och bredare positiv social förändring för alla kvinnor i Sudan. Den omstörtande och kraftiga påverkan kvinnors representation hade på förhandlingarna i form av starkt fientliga reaktioner från många män mot de kvinnor som var delaktiga kan ses som en bedrift då det normaliserar kvinnors delaktighet i fredsförhandlingar. Det är i friktionen och mötet mellan rådande normer och konstruktioner av kvinnor och nya sätt att göra genus som förändring kan ta plats, vilket tydligt kan ses i avtalet. Det var representation i form av kvinnor kopplade till gräsrotsrörelser som rörde upp och förändrade de rådande normerna för vem som ska ingå i fredsförhandlingar och vad som ska diskuteras. Representationen av kvinnor som Jambo och Itto var därmed essentiell för att förändra och luckra upp konstruktioner av kvinnor och bana väg för fortsatt arbete kring inkludering av kvinnor.

Det finns i avtalet en ständig kamp mellan inkorporering av kvinnor som aktiva politiska subjekt och traditionella konstruktioner av kvinnor som hemhörande i en privat kontext som organiseras av de rådande genusrelationerna. Ett område som fortsatt cementerar konstruktionen av kvinnor som hemhörande i en privat sfär är de återkommande omnämmanden av samhällets organisering kring traditioner och sedvänjor. Det utgör inte nödvändigtvis begränsningar för kvinnor men det omformar inte heller genusrelationer om dessa exempelvis inte kopplas upp på erkännande av kvinnors traditionella och etablerade roll som fredsbyggare i det sudanesiska samhället. Kvinnor som fredsbyggare är en kvinnoroll som är verklighetsanknuten och traditionell, men får inte ta plats i avtalet. Den starkaste omkonstruktionen och inkluderingen av kvinnor i avtalet är erkännandet av kvinnor som jämställda män, och mänskliga rättigheter som applicerbara på alla medborgare. Dessa formuleringar kan tillsammans innebära en stabil utgångspunkt för fortsatta förändringar av rådande genusrelationer i Sudan och Sydsudan, förutsatt att aktivistiskt arbete och civilsamhällelig organisering tillåts. Kvinnor och män som jämställda möjliggör förflyttning av kvinnor som subjekt från en privat till offentlig kontext. Denna förflyttning kan också

omforma och luckra upp skiljelinjen mellan en privat och opolitisk feminiserad sfär och en offentlig politisk maskuliniserad sfär.

Avtalet inkluderade kvinnor på en representativ nivå men inflytandet som de inkluderade kvinnorna kunde utöva var begränsat. Trots detta störde representationen av kvinnor och deras arbete för ökad integrering av jämställdhetspolitik den rådande ordningen under förhandlingarna. Det störningsmoment och den friktion deras närvaro och deras arbete innebar kan var en starkt bidragande faktor till att avtalet till viss del tänjer på vad det betyder att vara kvinna i Sudan, vilket är en förutsättning för fortsatt positivt förändrade genusrelationer.

5.6 Vidare forskning

Fortsatta undersökningar skulle närmare kunna fokusera på betydelsen och funktionen av representationen av kvinnor från civilsamhället i fredsförhandlingar med tonvikt på friktionen mellan rådande genusrelationer och kvinnors intagande av traditionella roller som fredsbyggare i en officiell kontext. Som jag givit uttryck för i analysen är förflyttning av jämställdhetspolitik och kvinnor som subjekt från en privat till en offentlig sfär också central för möjliga konstruktioner av kvinnor, detta kan ytterligare undersökas genom att närmare studera implementering av det som i avtalet benämns som jämställdhetspolitik och kvinnlig ”empowerment”.

6 Referenser

Abbas, Sara (2010) "The Sudanese Women's Movement and the Mobilisation for the 2008 Legislative Quota and its Aftermath", *IDS Bulletin*. 41(5): 100-108.

Aggestam, Karin och Isak Svensson (2018). "Where are the Women in Diplomacy?" i Karin Aggestam och Ann E. Towns (reds.) *Gendering diplomacy and international negotiation*.

Al Nagar, Samia och Liv Tønnessen (2017) "Women's rights and the women's movement in Sudan (1952-2014)" i Balghis Badri och Aili Mari Tripp (red) *Women's activism in Africa: struggles for rights and representation*. London: Zed Books, 121-155.

Ashworth, John (2019). Expert på Sydsudan och involverad i civilsamhället och kyrkoväsendet i regionen sedan 35 år tillbaka. Mailkontakt 15-16 maj 2019.

Björkdahl, Annika (2012). "A Gender-Just Peace? Exploring the Post-Dayton Peace Process in Bosnia", *Peace & Change*. 37(2): 286-317.

Brosché, Johan och Allard Duursma (2018), "Hurdles to peace: a level-of- analysis approach to resolving Sudan's civil wars", *Third World Quarterly*. 39:3, 560-576.

Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. 1. uppl. Malmö: Liber.

CPA 2005 = Comprehensive Peace Agreement, 2005. [Elektrisk] Tillgängligt: <https://peaceaccords.nd.edu/sites/default/files/accords/SudanCPA.pdf>. (hämtad 2019-04-10).

El-Sadany, Mai och Marina Ottaway (2012), "Sudan: From Conflict to Conflict", *Carnegie Endowment for International Peace*.

ElSawi, Zaynab (2011) ”Women Building Peace: The Sudanese Women Empowerment for Peace in Sudan”. *Changing Their World: Concepts and Practices of Women’s Movements*. 2a uppl. Tillgänglig: <https://www.awid.org/publications/changing-their-world-concepts-and-practices-womens-movements>.

Hudson, Heidi (2016) ”Decolonizing the Minstreaming of Gender in Peacebuilding: Toward an Agenda for Africa”, African Peace Building Network working paper. Sydafrika: University of the Free State, 2016.

Idris, Amir (2012), ”Rethinking Identity, Citizenship and Violence in Sudan”, *International Journal of Middle East Studies*. 44(2): 324-326.

IGAD = IGAD hemsida ”About Us” [Elektrisk] Tillgänglig: <https://igad.int/about-us>. (hämtad 2019-05-19).

Itto, Ann (2006) ”Guests at the Table? The Role of Women in peace processes”, *Conciliation Resources Accord*, issue 18. 208-221.

Jambo, Suzanne (2019). Deltagare i SPLM/As huvuddelegation i IGAD-förhandlingarna i Kenya mellan 1998-2005. Medlem i författningskommissionen för den Sydsudanesiska konstitutionen 2004-2011. Skypeintervju 21 maj 2019.

Lazar, Michelle M. (2005), ”Politicizing Gender in Discourse: Feminist Critical Discourse Analysis as Political Perspective and Praxis” i Michelle M. Lazar (red.) *Feminist critical discourse analysis: gender, power, and ideology in discourse*. New York: Palgrave Macmillan, 1-28.

Mohanty, Chandra Talpade (1991)[1984] ”Under Western Eyes: Feminist Scholarship and Colonial Discourse” i Mohanty, Chandra Talpade (red.) *Third World women and the politics of feminism*. Bloomington: Indiana University Press.

Mohanty, Chandra Talpade (2007) *Feminism utan gränser: avkoloniserad teori, praktiserad solidaritet*. Hägersten: Tankekraft.

Mohanty, Chandra Talpade (2003a) "Under Western Eyes' Revisited: Feminist Solidarity through Anticapitalist Struggle", *Signs: Journal of Women in Culture and Society*. 28(2): 499-535.

NE , Sudan = Nationalencyklopedin, Sudan [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/sudan>. (hämtad 2019-05-20).

Paffenholz, Thania (2018) "What Works in Participation" i Sara E. Davies och Jacqui True (red) *The Oxford Handbook of Women, Peace, and Security*. Oxford University Press, 149-161.

res 1547, 2004 = FN Resolution 1547. Report of the Secretary-General on the Sudan (S/2004/453). [Elektronisk] Tillgänglig: <http://unscr.com/en/resolutions/1547>. Hämtdatum 2019-05-20.

UNMIS = United Nations Mission in the Sudan hemsida "Background". [Elektronisk] Tillgänglig: <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/unmis/background.shtml>. 2019-04-28.

van Dijk, Teun A. (1993). "Principles of critical discourse analysis", *Discourse & Society*, 4:2, p. 249- 283.

Westendorf, Jasmine-Kim (2018) "Peace negotiations in the political marketplace: the implications of women's exclusion in the Sudan-South Sudan peace process", *Australian Journal of International Affairs*, 72(5): 433-454.

Young, John (2005) "A Flawed Peace Process Leading to a Flawed Peace", *Review of African Political Economy*. 32(103): 99-113.

Young, John (2007) "Sudan Process: An Evaluation". PhD. Vancouver: Simon Fraser University, 2007.

Yuval-Davis, Nira (1997). *Gender & nation*. London: Sage

7 Bilagor

Intervju på Skype med Suzanne Jambo 21 maj 2019

Hello

Hey

Hey

Oh this is so great, thank you for doing this

Thank you so much, Aina yes

Okay ahm

You are Aina?

Yes

I'm just gonna put my speakers on

Yhea do that do that

That is what I'm trying to do that's why I'm talking to you but I'm, I put my video on and then, you are on video?

Yeah sure take your time

No no no I'm ready, it was just like it's summer here now it's very hot so

Yeah I can imagine

Hello?

Yeah

Yes

I can hear you

Can you, can is the video on, is it coming?

No but ahm, now, okay this is

Okay

Hi

Hi how are you?

I'm good I'm good, it's early but I'm good

Yes early and it's late here

Yeah, how are you are you fine?

I'm fine thank you and nice to meet you

Yeah the same, I'm so happy you could do this ahm... So I'm writing my thesis at a Swedish university about the inclusion of women in the Sudan peace process...

Yeah

...and it's not a big thesis ah, so it's not my like doctoral thesis or anything it's just my bachelor's, but I'm I'm I've gotten really deep into the subject and I really wanna try to do it as right as I can, ahm so I talked to John Ashworth...

Yeah

...ahm and he said you might be able to help me ah and I'm so grateful that you want to do that

Thank you, yeah

And I just, I have prepared some question but I think maybe the best thing is that you eeh just maybe tell me, also just more ahm like, freely about your experience ahm...

Okay, how long is this gonna go on, just like, so I know I set my mind on it, how long? I forgot to ask you that question

Oh ahm actually maybe half an hour, is fine

Half, that's good

So not really long interview, kind of basic stuff actually ahm because I have had so such a hard time getting information so I need some kind of first hand knowledge

Sure sure

And something to base it on

Yeah sure sure

So my main eh my first question is how you were involved ?

Yeah, sure. Okay first of all you know my name is Suzanne Jambo...

Mm

...and you know my name already...

Yes

...is Suzanne Jambo and I have been involved for a long time it's exactly twenty years this year now and the whole thing, I'm south Sudanese myself obviously and the I come from a highly political family, my great grandfather and grandfather all of them have been in politics in xx before that my grandfather Chief Jambo from the Moru community M O R U, he was paramount in chief and Moru M O R U in Western Equatoria, so he was he was the paramount chief and I can send you a two page xx document on eh is from the British Archives so that shows his history xx what he xx from South Sudan so the family was set on that foundation on very political ahm legacy ahm, my xx grandfather was involved in xx one in 1955 until ehm he was killed by the northern Sudanese in 1965 when they were targeting all the intellectuals in South Sudan and then my other grandfather survived and then he became the first minister of finance in Juba interregional government in 1972 so I come from a highly political ah highly political family, that influenced me a lot and that's why I decided when I was sixteen I went to study law in England, I went as a very young student I was about six and a half sixteen and a half exactly...

That's really that's really young

Yeah very young very young yes yeah. I so I was a inter I had to be interviewed by a panel of about four professors. Law professors because I was pretty young for the degree so that's what happened. So ahm I graduated at the age of twenty two in 1996 sorry in 1998 and I finished law degree in England, so when I came I immediately got a job as a humanitarian principles officer training South Sudanese SPLM commanders in South Sudan on humanitarian principles, they needed protocols and also the United Nations Unicef at that point ha signed an agreement with the SPLM which made it the first liberation movement to have ever signed with United Nations tha an agreement called The Ground Rules Agreement, the ground rules agreement, so the ground rules agreement was basically a com SPLM committing itself not to a conscript children under the age of children into the army, that was that was part of the 1995 by the SPLM. So when I joined in 1998 my job was actually to train from Unicefs side to train the SPLM commanders and to sensitize the communities, but also the asked me to peculiarly incorporate into the ground rules agreement ahm CEDAW, Convention on the Elimination of All Discrimination against Women

Really

CEDAWs CEDAW

Yeah, yeah, I've read about it and I understand this is not included in the ah the government of Sudan the North Sudan Constitution but it is, is it in the South Sudan Constitution

Yes it is, yes it is it is, so that's the beginning of the journey ahm in 1998 it was fully ratified by the SPLM/A and it became part of the gr appendix an appendix to the ground rules agreement so I was also sensitizing girl ah communities on girl child rights and women and women rights as well, so

that's how it came about so that was my role and that's what I introduced to Unicef in South Sudan and adapted by the SPLM in 1998. So ahm this made me closer with the South Sudanese groups indigenous groups in South Sudan including the SPLM I was working on a lot and being from South Sudan an highly political family I leaned more wanting now to joint SPLM...

Mm...

...so I met with the late Mr John Garang Kumpala Uganda in 1998 as well and he had a discussion with me and he invited me to join the SPLM and ahm, because now SPLM was being revived and getting ready for the IGAD peace talks and I think he was also as a leader, he was looking for women young women leaders and vocal and what not. So he recruited me in the SPLM and first assignment he gave me in august in 1998 was to help in ehm in the organization of the first SPLM womens conference, so we held it in august in 1998 and I was I was appointed by the late Garang as an advisor to the conference so I helped organize it and a particular paper that I wrote there contributed there was women ahm women's rights in legal in legal processes so it's important that we don't talk about women rasing attempts of awareness also only but also to include it into laws...

Yeah

...in the SPLM so at that point about 700 delegates who came to the conference and we spoke there and were enlightened and were empowered, so they they resolved that 25 percent must be allocated for women as part of affirmative action...

Mm

...this today when you hear many people in South Sudan speak about what is 25 percent that is history of 25 percent of affirmative action luckily for us, when we drafted the policy and submitted it to the leadership of the SPLM they unanimously adapted it and from that time it became part of SPLM laws to make sure that women's rights are accorded and that's why in 2005 the first South Sudan Constitution of 2005 in which also I was the only woman drafter the only woman member...

Aha

Comiss yeah yeah so it became that but let me be specific on the piece...

Mm

...so the same year 1998 ahm the late Dr. John Garang, you know I have to give it the credit to him, he had a very interesting vision, he he fully envisioned the empowerment eh and the emancipation of all marginalized people in Sudan, which means the people of South Sudan because that time we were one country with the north and so he wanted all the marginalized people including the nuba mou the Nuba-people and the foreign oldxx to also be ahm emancipated and empowered but as well critically the women, so Garang was very very strong on women's empowerment and women's rights so by 1998 the press the women's first SPLM conference which accorded women 25 percent into the SPLM laws, that also the year the same time that Dr. John Garang appointed me as a negotiator in the peace process, I mean it was not at first Addis Ababa...

Mm...

The first session we had...

Yeah

...was in august 1998 in Addis Abeba, it was a consultative process, it was a very brief one, a few days only consulted the process by the IGAD-countries and Dr. Garang asked me to also be there. So that was my first time to be in the peace talks, and the first time for women in South Sudan, not even North Sudan. That time even they did not have delegation from women's side, so it was august 1998, later on the same month of the women's conference, this was the same month later on in august 1998 in Addis Abeba. But that was an ad hoc meeting on the peace talks so tha in Addis Abeba it was result by the IGAD-countries that the we we did not discuss any substansive issues around the peace, but the resolution there at the Addis Ababa meeting 1998 august was that there should be a xx secretariat in the IGAD-peace talks on South Sudan conflict to be established in Nairobi Kenya.

Okay

Yeah so that was the result of that, but I was there at that meeting, so in August 98 even if there if we did not discuss any substantive issues to the conflict itself but the structure of the secretariat. So the following year which was September 1999 were the beginning of the IGAD-peace process for the very first time and I was already a participant a delegate for the SPLM side, representing the youth and the women as well as the civil society organizations at that point so that that is how I was involved with the Sudan the South Sudan then it was on the Sudan peace process but on the South Sudanese conflict. That's how I was involved, so ahm obviously it was not easy, I can tell you that the journey was not easy because there were ten of us, the first delegates that were appointed to the peace talks by the late Dr. John Garang, we were ten delegates, all nine were men.

Okay

All nine were men and I was number ten...

Yeah...

We were the main delegates because afterwards there were subcommittees on the side that were you know thematic committees that started in the year...

Yeah, later

...Yes later on the year 2000. But 1999 itself I was appointed as part of the main delegate main delegation and, and you know a number of things. All all those nine men were expert for the number nine, number nine was the late Dr. Samson Kwaje who was a PhD holder, he was never in the military but he was also older. So all of them, they were men, they were old, old enough to be my father some of them enough to be my grandfathers because they were in 1955 Anyanya war...

okay

...and they they were majority, eight of them, out of the ten, eight of them a hundred percent in the military before so they had ranks in the army, general or commander and all that, so with the exception of the late Dr. Samson Kwaje who was a PhD holder a civilian he was just before me and then I was after him, I the last delegate you know in the main delegation so it was very hard during the session and of course I was the youngest by far. So being a woman, and being youngest. You know being young in in the traditional African society that is South Sudan and especially tribal thinking, military thinking, a young person who is in their twenties, early twenties...

Mm

...you have, whether you are a man or a woman you have no right to speak...

No you have no authority

...in front of the elders. And... being a woman made it even worse quote and unquote, so I had just come from law school from England and I was all hip with ideas and just gender equality, equity, human rights, civil society, stuff that wasn't present in the SPLM so every time I wanted to suggest in these discussions, in the discussions in the SPLM discussions when we brainstorm a lot, I would be met with a lot of opposition within the SPLM. The leaders there, they are so rigid in their thinking they would like immediately tell me what do you talk about human rights, who abuses who abuses human rights here, what are you talking about women's rights, this is nonsense you can not mention such thing in this forum. So the best things I did, two things. When I what I did is I knew Garang was very smart...

Mm

...Garang was a strategist a very smart so I always had a one on one discussions with him on the issues...

Yeah that...

...and he yeah, always understood them, so he used his strength in ahm arm in the military in the SPLM and when we would meet he made sure that before we went to the IGAD main sessions with the Khartoum government on the other side that we would meet in the SPLM office in the morning at

about six in the morning, and the sessions would start eight. So he would tell us, to today you are going to discuss about civil society, about human rights so that helped a lot and he you know when they heard it from Garang, it was done deal.

Yeah

...but if they would hear it from me it was thrown out in the trashcan, so I made sure that Garang was on my side, that was very very useful. The second thing was, I formed together with likeminded people in the xx the first South Sudanese civil society forum, it was called Nesi network, N I S I Mm...

Nesi network, it stands for New Sudanese Indigenous NGOs Network, so we started with six organisations in April 1999, ah it was a loose network but really formed properly in march, we launched it properly in March 2000. So that was that, NESI Network, in there I would sit with my colleagues men and women, civil society is a lot different small progressing but makes, so we would sit together brainstorm on issues, we started for example the Polisario case and other cases around the world. So then NESI Network though its membership also because we were six founding member organisations individuals, but we had network of other organisations. We would sit down and deliberate and sign petitions, so what I would do, then I would come with those signed petitions with a floppy disc, soft copy then on those days it was a floppy disc and hard copy so basically soft copy and hard copy, and then I would come and together with the media in front of the IGAD peace talks ahm where dedicated venue where we were meeting, and I would hand in front of on behalf of the civil society, that time I would remove away my SPLM delegate hat and I would put the civil society hat and in front of the civil society, in front of the Kenyan media and the world media, hand over the pe the consent petition or human rights participation or civil society or ahm democracy, whatever that the issues were onto general Simpeo who was the chief mediator from the Kenya government, he was the chief mediator in the peace talks, and I would hand him a copy and then I would hand to the chief mediator of the Sudan government and the media would be witnessing that and we would hand a copy also to the chief mediator from the SPLM side. So we did that and a few minutes later I bid goodbye to my colleagues and go back in to the SPLM peace sessions and I would sit there, and when it got the attention of the media, got the attention of the Kenyan public and policy maker and the IGAD secretariat so they saw that the documents was very dynamic and reconversant and relevant but with up to date issues then the SPLM began liking them as well...

Yeah

...so so then they would ask me oh oh do you have a hard copy do you have a soft copy, we like that paragraph we like that paragraph like that so I was like yeah it's right here! So we would go copy and paste and like copy and paste in the SPLM so it became very yeah effective like that and of course NESI grew more and more into more than seventy organisations, and they would hold rallies, and they would discuss with the Nuba people and the Darfurian people and there were doing it in different parts of South Sudan discuss with communities and come with more rich issues and the every time they came to me, an every time we formulated together, and every time we did the same thing back to the IGAD secretariat and mediate and the negotiators. So that's how I wore several hats, civil society, SPLM-delegate but also a woman and a human rights activist and that's how how I participated there. And Garang, I have to give it to Garang, Garang was a very visionary person, he always wanted the participation of women so I guess, I was his trial, and I succeeded quote unquote and then as soon as IGAD opened up as well because it was also equally important that the IGAD secretariat brought in those people from international backgrounds. We had people from South Africa, human rights lawyers, you name it, activists historians theology ahm edg different people different expertise from the western world from Europe from England you name it from America so these people would come now and talk about democracy, participatory governance you know ah accountability transparency, all those tenets of a preamble basic human rights and conventions and things like that, so it began

rhyming also because this happened later on in 2001 into there just before the Machakos Protocol and all that...

Mm...

...so it helped, it helped really to consolidate what we as civil society what we as women started talking about in -99 which IGAD maybe didn't have, I wasn't talking on my own but I had a lot of support from the civil society and from Dr Garang so a sequence of things led up to all that in the end and all throughout Garang was always very receptive to ideas and dynamic and when IGAD secretariat xx experts from around the world, from South Africa especially started talking about thematic areas because ahm to set the stage for for the Machakos Protocol so issues such as borders and wealth sharing, political power sharing and all that was important now to SPLM as well was guided by the IGAD to set up six thematic committees along those lines and once again Garang made absolutely sure to include as many women who were competent as possible, that's why now we saw people like Dr. Zituna Abdalla, she was joined into the SPLM thematic one of the thematic I think she was part of power sharing, I'm not sure and then ahm there was Dr Ann Itto I think she was part of ahm...

Yeah when did because you were first...

Yeah

...and then when did when did other women come in to the negotiations?

That that in the thematic themes, the committees, the specialized committees, afterwards, around 2000 onwards, when we started having the power sharing ahm committee, wealth sharing committee and all that...

Okay for the different chapters of the CPA?

Yes, yes yeah yeah, so we had people like Dr. Ann Itto Dr. Zeytuna Abdallah eh I would at real day and Jemma Nunu Kumba those were the women who then later on came into the thematic committees...

And those were all from the SPLM/A?

Well that that yes SPLM is the one that Dr. John Garang is the one who recruited them yeah yeah...

But how did, do you know anything were there any northern women, involved?

Oh eh no, not that I know of any northern women but there was one woman, originally from South Sudan, but she was invited by the government side because she was part of the government of Khartoum Omar al-Bashir government her name was eh Agnes Lokudu...

Yeah

Yeah, Agnes Lokudu from the governments side yes but...

How is her name how is her last name spelled?

Lokodu is L O K U D U Lokudu

Okay

Yeah

And so she participated also?

She participated from the government of Sudan side but she she was not part of the SPLM no part of the South Sudan yeah negotiation teams

But how would you because I read ahm a little about the process and a little about the negotiations and women in the negotiations, and ahm, you have to tell me if I'm wrong now but eh my perception is kind of what you're telling me, that there were involvement from women, great involvement and eh especially from civil society and very ahmm strong civil society peace movement...

Yeah

Partly led by women, but there were problems with the legitimacy of women in the formal peace talks?

Yes, to prove that point in 1998 when Dr. John Garang appointed me the first time ahm a number of people within the SPLM, especially that xx at that pint the late Dr. Justin Yaac ah WAC he deleted my name more than many times

Mhm

He was auded by you know those days we didn't have cell phones we didn't have computers a xx you know Garang didn't have that kind of stuff so he would be on somewhere on the ground, somewhere we don't know, somewhere, and he would convey the message through radio xx messages and he would constitute the names ehm every time my name would be dropped from the list and I heard this confrontation with the late Dr. John Garang that's why I know for certain it happened, and the late dr. Justin who was the administrator of the delegation ahm that is the years of 98 to 1999 those two years Garang shouted at him and his like why is Suzanne Jambo's name not on here I have told you this many times...

Yeah

...so I overheard that and then finally it was resolved of the same year of 1999 finally for for the last time and then it continued like that, but you can imagine, even Garang's orders...

Mm

...to have a woman included, that was even even as their leader that was just not heard of, they wanted or the late Dr. Justin Yaac wanted a hundred percent men delegation, ten delegates, a strong delegate ten all to be ahm men, he rejected the whole idea, yeah...

Because , yeah because it seems it wasn't the views wasn't the problem it wasn't the opinions or the ideas, they were included but it was the like position the gender...

Yeah

...that the whole like

It was the gender...

Yeah

...it was the gender I mean basically I mean what would I mean I had confrontations with people like Dr. Justin Yaac, Michael Makwe the minister the spokesman for the government Michael Makwe

Mm

I had I had discussions with the both of them like what will women come and say different from the men, I mean that that was exactly their reasoning, why are you crowding the space basically...

Yeah

...what will you come and say what is what is women and gender different from the SPLM agenda, like SPLM is not supposed to be also women, you know and so we had those kind of discussions and people like the late Dr Justin Yaac and Michael Makwe the minister for information ah he is also the spokesman of the government were against me being part of the peace process because their reasoning what would women come and say different from men, that was their pure reasoning and you're crowding the space and you're not meant to play here, you know. An of course the bruising their ego they feel they had been in the SPLM/A the South Sudan struggle since 1955 was something and who are you born the other day you know, born in the late seventies I mean who are you, you know you are just like a kid I mean so basically wasting, we're doing serious business here and you're coming to play here, that kind of attitude you know. So it was the gender but also the age you know, he age also played a factor and it was a new concept. It was a totally new concept for them because it was unheard of it was that's how it has been practiced, from 55 all throughout the years, women was just in the background, later on after the peace was achieved so you can not discuss peace, you can not negotiate peace because what will women add to that negotiation, women don't carry guns women don't carry heavy arms so it was it was a whole lot of discussions but I had supporters there. I had people like Dr Lual Deng

Mm

He's the executive director of now civil society I think that platform called Ebony, Dr Lual Deng and ex World Bank expert from South Sudan he was my supporter, he was really my supporter there and he was like women men we're all the same, we need to come and participate so I mean even after even after the cleanery I'm with them seated as a part of SPLM someone would come and get to ask me to get out of the room ...

Mm

...and you're a delegate! I mean they feel like they're like can you just get out can you step outside. So then people like Dr Lual Deng you know cause he was close with Garang and he was inclusion he was is an elderly man he is a PhD holder he is a man so he would hush those people down like no you can not do that, you're defying the orders by Dr Garang, would be his you know trying to them kind of thing but on the side on when we are in like ahm in break time or something the coffee break time he would talk to them and he would be like, don't do that I mean she represents the women and the civil society and the youth and she has very valid points and opinions that that would really enrich the peace process and so he he it was also helpful to have Garang, but then to have the civil society platform, but also to have negotiator or some of the technical people on the side with their...

To support you

...sympathetic understanding of the women process and then IGAD opened up later in the year 2000, and then it became easier, it became different, but in 98 99 it was tough. I mean you are told off in front of you, keep quiet, in in discussions...

Mm

Yeah keep quiet. The many times people schusched me, keep quiet you can not talk right now, I mean that is extremely embarrassing and very difficult, very difficult so in the end I just decided I'm going to be a student round I'm going to be a student round and listen to all these guys. Any opinion any ideas or suggestions I have I will go to Dr Garang, suggest to him, and Garang would promote it and it's done deal, and then the civil society in 2000 as well helped a lot

Mm

Yeah

But how, how would you say because I ehm I my my view on the IGAD peace process is that it was quite ahm closed off to influence from civil society?

Yes, it was it was, I mean that's also another angle, you see, women, civil society, human rights issues, issues like that, it's a no go-zone for for a no go-zone for them to be part of for that peace process. Specifically from the negotiating side, be it the south Sudanese the SPLM one or the government of Sudan, it's it's a thing because when you look at people like Agnes Lokudu, from South Sudan side she had no civil society background, she was not a human rights person she was elderly, she was on the older side and she was part of the National Congress Party. She was a politician in the ruling party, so she had no problems with on her side. But, on our side of the SPLM it was it was a whole different ballgame altogether, I mean jit was just punches and upon punches and so, as a civil society activist, and I did gender studies gender law in one of the subjects that I studied international humanitarian laws, so obviously I came with all this strong background, so I'm talking about women have a right to vote...

Yeah

...women have a right to vote, women are equal citizens, I'm talking about that and because part of the Machakos Protocol is essentially, greatly was not only a political framework but the preamble, the basic rights the universal rights. And that was a struggle because to build a consensus to wording, every side held on tight to their anti anti human anti human rights principles and everybody the SPLM side as well as the Sudan government side. They didn't want this because they knew, putting something like that, putting it forward that means it's their accountability to those issues...

Yeah

I maybe won that so obviously I'm coming strong with this and I think that's one of the reasons Garang picked up on me because once he saw me at, first time at Kampala Human Rights Conference the first south Sudanese all Sudanese human rights conference was called Kampala xx in 99, he saw me there, he saw me there talk about human rights. So I think when he appointed me as well he had some ideas, oh no sorry he heard about me from Unicef the Ground Rules and the Human rights and the work so then he had some ideas in his head that she is coming to be part of that and to prove that point, in 99 September 99, Garang ahm out of all people that were in the SPLM, chose me to accompany him to Scandinavian countries.

Mm

This this was the first visit ever ever to lobby Scandinavia about ahm SPLM cause or the South Sudanese cause. So I was then doing a doing a women's customary law visa viewing on women's rights to year research book which I draft ahm later 2001 ahm I published a book on that coming gender conflict in biased, I'll share with you the information about it, but even though I don't have the book anymore because it was analogue you know...

Mhm

I'll share with you the how it looks like the book and everything, so ahm the book it took me to travel to many parts of South Sudan, including Nuba Mountains, so between the month of May up to July, I was stuck for two months up in Nuba Mountains as Sudan Government was that point having major military offensive on the Nuba Mountains so everywhere we wanted to come out the airstrip because you know there were certain flights going there so the plane could not land, they were alert ahead of time they could not come from Lokishod the border town between South Sudan and Kenya, they could not land because the government of Sudan had anti aircrafts stationed by those air strips so we couldn't so the late commander Yousif Kuwa who was the leader of the Nuba Mountains people, was ordered by Garang from wherever that you must bring Suzanne Jambo S A P to anywhere she can get out because we had the said to go to Yousif Kuwa he the SPLM had very important visit to Scandinavian countries so we walked for almost three weeks from Nuba Mountains which is part of North Sudan all the way to a place called Payagor, Panyagor in Lokichodgio on foot...

Mhmm

...for three weeks and then stop and that was like marching because the leader, Garang, asked Yousif Kuwa that I must be coming back to Nairobi because he needed my passport for the visas. To go to Scandinavian countries, of course Garang also had an idea about you know what why he wanted me to accompany him out of all his people. He delayed his visit to Scandinavia just waiting on me for a few days until I made it to with the later Yousif Kuwa and about fifty policemen and I military guys and we walked for days, dodging bullets of course, walking at especially at night and everything so that we would not be attacked and finally I made it to Lokichodgio and then administrator, a man called xx he died since then, he was from Equatoria, he was SPLM assistant administrator assisting the late Dr Justin Yaac was waiting for me at the airport, I arrived at about eight at night and ahm it was the small Wilson airport in Nairobi, it's for small aircrafts cause nobody ahm it doesn't have a big tower and lights it shut down about 6.37 pm, no one can land but exceptionally can land so we land at very late, the guy was waiting marching over was waiting for me and immediately he picked my passport and that same night he went to the different western ambassadors xx and me he went to the Swiss ambassador Joseph at that time, he was a friend of SPLM and he facilitated for my visa to be done at night, at night you know and how they arranged it and everything, so first thing in the morning I was out, with Garang, I was told to be at the airport very early in the morning so we flew from Jomo Kenyatta airport in the morning in Nairobi and then we travelled to Norway where he met with Hilda Johnson, who was very instrumental, so from the international side, things were rhyming as well. So 1999, September 1999 that was the first time that Garang met with Hilda Johnson and I was there as well. Part of the delegation and the reason that I realized and later on discovered why Garang insisted

on me joining him, because Scandinavian countries ahm Norway, Sweden, Denmark and Finland, those countries are very strong on civil society and human rights movements and Garang wanted, now me to participate in all the sessions so we had the ahm one on one meetings with many people, like Hilda Johnson at the time and other people but also we had a lot of press conferences with the Scandinavian media as well as the civil society from Scandinavia. So every time Garang gave me an opportunity to speak

Mm

To speak directly, to address issues of human rights in SPLM held areas, any question that arose along those lines, that was very strategic of Garang to use me at that point use my expertise and knowledge on that, so this was all happening in 1999, and this is what I just wanted to tell you that this helped also attract the attention of Scandinavian countries

To the make

Yeah to understand what the SPLM cause was all about and everything and all that yeah. And of course back home that news was not liked by many guys many old military guys. So when we came back in September in 99, November sorry because we spent two months on the road September to to when we came back immediately I was not liked at all by those guys old guys people like the late Dr Justin Yaac, they were like I heard so many stories like why she is the one accompanying Garang to those countries high level delegations, again she is a woman, she is too young, she is this I mean it was just a nightmare I was hated more than then I left

Noo

I yeah

O my god

So you can imagine, I just had to I just had to pretend I wasn't hearing that, the discouragement was just loud it was just a lot of it but it I just had to preserve and I was glad that by the end of 2000 July thereabout, the year 2000 all the committees was set up and we had more women, it was a fantastic feeling, it was a really great feeling...

July 2000 that when that's when more women came into in the committees?

Yeah, yes more women came into the scene and also it was good that the mediators no what do you call the IPF the foreign, now known as the troika but we used to know them as IPF international partners forum, IPF

Mm

Were having many representatives from ambassadorial levels from foreign affairs, lets say from Denmark, from Sweden from whatever, and there were many of them were women as well so from seeing in the peace talks from the international side more women, like I remember the Canadian representative was a woman, the Canadian government representative was a woman. An it it was amazing because, and then also ah downing street, the representative from ten Downing Street from the prime ministers office, it was a lady called Rachel, she was woman also, she was British, that was fantastic, it was really good as well for me because that even happened earlier it happened earlier before the com the thematic groups in July 2000 but...

Yeah

...this was early this was the beginning of 2000 like January February, immediately I saw more women from the international community side ah ambassadors, government representatives and it was really good I mean ahm, a couple if times going to the bathroom, once it was the foreign minister Dr Mustafa from the Sudan government side was giving a briefing about their commitment to the peace talks, so I raised my hand and, it was an open press conference, I raised my hand and this time I was wearing my civil society hat and I said well, Dr Mustafa and I would like to clarify to us, why two days ago ahm when we were here negotiating and in the negotiation the Sudan government was here, why two days ago children, sixteen children, and their teachers were killed in the Nuba Mountains

through bombing and I said the video is everywhere in all the writings about the documented. So ahm, he didn't like that he didn't like that because I had all my facts and the dates and the number and the name, it was in Kauda, a location called Kauda in the Nuba Mountains. So immediately I asked that question do you know I needed to use the washroom so I walked when people were still in the press conference room, I walked three three men from the Sudan national security came after me and they circled me. They basically circled me and they threatened me there and are like how do you dare talk about human rights violations that the government did in the Nuba Mountains and all that, so luckily the person who saved me was this Canadian senior diplomat representing the government, she was a woman, and she came out, she was coming out to use the bathroom and because we had connected earlier we talked during tea break or having lunch together because there was the only ladies around as well so she saw me immediately and said Suzanne are you okay, you know like, and then they just disappeared. They just vanished, but they were threatening me they were telling me you know you'll be dead meat, we will kill you, we will finish you, we will follow you are you are dead you are gone I mean and you know I was I kid I mean literally when you're 22 23 years old. I was just a kid...

That was very hard, that's very harsh

Yeah, very harsh, yes very harsh, very intimidating...

Yeah

...so it was it was it was useful having women ambassadors diplomats also, from the international community, immediately I was there after meeting them and then after that it was other women negotiators from the SPLM, the thematic areas that were constituted afterwards yeah.

What would you say was the, what was the hardest thing in the ah negotiations with promoting gender and civil society issues? The main...

Equality ahm two things from the from the women's side equality between men and women.

Mhm

They just they just didn't want to hear of that, that was the hardest thing wi...

Why why is that?

Yeah

Why is that, is it, because a lot about this and how I am gonna put it because I, my my goal with this thesis...

Yeah, its in tradition in tradition you know you have to understand theses people, these men were highly traditional. So in tradition, in tradition, women are looked at ahm as property

Mm

In South Sudan, I mean the bride prize, what we call the brides or dowry...

Yeah

...is very high...

Yes

...so once you to give way to say women and men are equal, you are basically going to revisit all those negative customs

Oh okay

And they were fighting to keep the stat the status quo, they wanted to keep the status quo where men are more equal then women. Because it was opening up another pandora's box they were not ready for and not wanting

Yeah mm

So that was for, as far as the women ahm equality men and women, the hardest thing, the hardest thing conceive to understand from their side, and to spell it out, they didn't wanted to spell it out

Yeah because when I read the CPA, I can read, it's kind of eh slippery on these gender issues

Yeah

It's like ahm no discrimination in terms of women sex blab bla bla

In the rhetoric's yeah, based on culture diversity whatever, equality you know

Yeah

And you put ge just like it's a coloring, basically but it's not specific, it was hard because of that. The second thing was, as far as civil society is concerned is issues such as human rights, especially human rights

Mm

Because civil society has always been very strong on promoting, talk about human rights so of course that we're talking about accountability. And they didn't they didn't want that as well...

No

They just didn't want that at all, until now later on, it ahm the resource for the international resource persons helped us a lot, you know to to to capture these

Mm

Because SPLM, even though they were asking oh it's a beautiful petition that you wrote position, press release by civil society, we like it ahm, but you know they would always end up diluting certain things, but the resource persons had very smart eyes, sharp eyes, to signal out anything and then try to pronounce it a bit more, and make it standardized, standardized, it helped really standardize the peace talks in many ways so yeah, I mean there was also like checks and balances, and that's why, if you look at the Machakos Protocol, ahm the first draft was ready by April 2002.

Mm

But it, even that, we worked for ah, no less than a year and a half with this from July 2000, we started working on the framework for the Machakos Protocol. You know the thematic, the concerned teams, special teams. And there were, in SPLM they would bring back to us the main delegation, let's say the power sharing team, the resolutions and the consensus and we would go through it pass it and then somebody else would bring another and go through then it goes to the main secretariat, the guest secretariat and the Sudan government and, so in within a year and a half we were able and were like on and on and on in the sessions, so we would have a break for one month, and then go in intensively for three months. One month break and intensively three months, so we were really working around the clock and building consensus and everything was ship shape but because of the resistance of some issues, such as human rights, accountability, ahm women's greater participation equal participation in decision making, because that's what you're gonna say about equality of women and men, I mean, in relation to the peace talks, women's participation in peace and peace process implementation, any decision making. So its opening up so many things so as a result, those things always became ahm, a stumbling block, of course we had other issues political issues, such as power and wealth sharing...

Mm, mm

...that was also being hackled, but it took another few months before we ironed out things things between April and July, ahm I believe 21 July 2000, 2002 we finally signed the Machakos Protocol.

Mm

Yeah, yeah. So ahm the follow ups, what we did after the peace agreement was signed, it was very it was magnificent in so many ways, I mean it was a major break just to read the word women there, human rights there democracy there. That was a that was huge participation, as far as they were concerned, the most of the main delegations, the wanted to discuss power and wealth sharing. They didn't wanna talk about other details such as human rights and things like that, so luckily for us by, in 2004, Dr Garang yet again appointed me within the first drafting law commission, we were five of us. I was the only woman there, so he asked us to draft the first constitution, for the Interim government of Southern Sudan then, which was 2005-2011. So when we did that, most luckily for me, most of the other commissioners were men, they were old, they were busy with other political things so what I did, I waited a couple of months, nothing was happening, I decided to convene with other civil society, civil society was always a progressive platform so we convened at different places we were able to get

some small funding. To discuss the the the draft constitution for South Sudan and it grew into something like a movement a strong formidable platform that we had other people like the German constitutions, that helped us also to study federal laws, from for example Germany , from the US and Nigera and India, so...

Because then you drafted the federal law

Yes

Because this was before the referendum

Yes

Yeah

Before the referendum yeah, so that was useful and they got and those guys came in board and they helped us to formulate from other examples in other countries around the world which has similar federal system, so we were able to draft that, together with civil society, I was the only person from the civ from SPLM side and, and, because my colleagues was just, I mean, they were just delayed, they were just taking their sweet old time...

Mm

...And I was marching on. So, by May 2004, we had something semi drafted or draft ready, because the peace agreement was supposed to have been signed in the, the comprehensive peace agreement, the CPA, was supposed to have been signed on 31 December in 2004, that was the first date set by the UN Security Council in October in 2004 when they met in Nairobi, in Africa, for the very first time on African soil ahm they they had even older warring parties and ultimatum sign on the 31 December, so obviously, the first draft of the constitution for the interim period for Southern Sudan, as a region, ahm, had to be ready before that, so I rushed around my colleagues in civil society and and everything, but last last the peace talks, the peace agreements were postponed until the 9th of January 2005 when it was signed, and so people again was dilly dialing really cause I was still bringing the hard copy of what we wrote to my colleagues, the commissioner I mean so much, so much anti-women to participate in decision making, so much having arguments against this or that, but it was , but they were the only ones who were not working, in the commission, all four men plus myself, I was the only one working, together with my civil society members but then they were the only ones, and they were the same men who don't want women to participate but...

Mm, mm

So basically, by May 2005, everyone was panicking, everyone is panicking, Suzanne, you know, Garang is gonna be sworn in in ju in Khartoum in July 2005...

Yeah we don't have a constitution

Where is the constitution, did we do anything, and what, I am like relax guys, it is in here, it is here, it's been here all of the time and I've been telling you guys to, they didn't have chance to say anything

No

To add anything, I'm serious...

Well that's smart

Yeah that time really played it nicely, because here we talked about equality of men and women in front of the law. Specifically, women have a right to citizenship, we wrote so many things that those men, they would have blocked those things...

Yeah

I'm telling you, so affirmative action 25% for women, all of that I was able to sneak in, all these things put them nicely and neatly there and even CEDAW, CEDAW was...

Yeah, that was also put in there

Yeah! And that's how we managed and that's how we sailed through, so when Garang saw it, beautiful! Great! Yeah and to him it was done deal

Yeah, and they just nodded over there and were like yeah, sure

Yeah, that was what happened exactly so

Okay, so would you say that the IGAD peace process, that women actually, that the representation was important...

Very

...because in Sweden and in in like the peace kind of peace literature, ahm it's a lot of talk about ahm representation versus ahm actual inclusion of women, but ahm I see, it's like what you say ahm it's kind of ahm I feel it's like the participation and the representation is ah essential...

Yeah

...for some ahm in any, because it's in a context, you're creating peace in a context where these questions are not on the table at all, and you need women to kind of bring it up there

Yeah, I mean it is, it's not only important, it's essential.

Mm

It's essential that women participate in peace talks, because if you are, if women are not there, a lot of these resolutions and this discussion get past, without the mention of anything to do with women.

Mm

Women, ahm women are citizens, women are equal citizens as men in every society. So they have a right to be there, to voice the concerns as they see as problems during armed conflict

Mm

So some of the things like when we talk about human rights, as women we internalize human rights, not just like political detainees, we look at it as violations of women, our rights our, because women are deliberately, physically targeted during armed conflict, we're raped, is used to to break down the enemy quote and unquote you know

Yeah

Yeah, and all that, so so the victims, there are victims of war, are women, in so many ways, so when women are not present in these peace talks, nobody will be able to highlight this, I mean we are talking about the majority of the victims of war are women and children, and if the women are not when the women are not present there, who are going to talk about their pictures of war?

Mm

So it's it's a legitimate presence, it's a almost presence that women must be there so that they are able to speak the issues, because in my experience, it is so easy to overlook and pass so many issues, when, that later on that people are going to discover after the peace agreement is signed and everything, that women inside and everything oh my god, we've forgotten this part, this part, and soo they are going to see later, so hadn't I for example been there in the peace talks 98 99, so much would have been missed and it would probably delay the peace talks later on because hadn't there been resource people, skilled people on international law, and human rights law that were not there later on, the legitimacy of the issues would not have come from the SPLM side for example, so would have been like an inquisition coming from the the external resource people, so it was important that I was present in the peace talks, from the beginning, that to me there is no doubt about it, there is no doubt about it, because I I, it's a reality that I faced, on particular issues, simply because they are not necessary, they are not important, later on, we found them as bumps, and they facilitated they facilitated later on also such provisions as equality between men and women or women's rights are human rights, later on helped in the drafting of the constitution of the South Sudan of the Southern Sudan, because that's where I was able to now put in the preamble...

The foundation

...human right, that was the base, the Machakos Protocol was one very important ah ah, particularly the Machakos Protocol was an important element there. And of course it also enlightened even the UN peace keeping forces, the xx, so many other processes in the country to do with the comprehensive peace agreement details so anybody, the government itself the composition of the government always

talking about women's rights you know women's equality position, representation in decision making all the way from the grassroots to national level and so, but it's still a struggle

Mm

Yeah, sorry...

Oh it's fine

Somebody is trying yeah somebody is, yeah okay, yeah yeah sorry

Okay, mm

So yeah, that's...

Yeah, and also I just wanted to clear up with the civil society movement, wha would you say it was ahm larger made up of women?

The first civil society of South Sudan I would definitely, it was formed by six people

Mhm

Okay? Six people, individuals, those six individuals were exactly fifty fifty

Mm

Six individuals representing ahm six organisations, okay, so, here they were. New Sudan Women's Federation

Mm

Which was a peculiar women's organisation, Sudanese Women's Voice for Peace

Mm

And and, we had ahm for the women, and then myself, so on one side, myself as acoordinator of the civil society so that's three, and from the other side three ahm it was Sudan Medical Care, it's an NGO chaired by a man, led by a man, and we had NRDO Nasib Relief and Development Organisation also headed by a man

Mm

And we had MRDA

Mm

MRDA, headed by a man, so there were three men and we were three women, so that was that was also very important, that composition of the founding members of NESI Network, the six founding members were split exactly, fifty men fifty percent men fifty percent women

An you had like a lot of contact with these organisations during the peace process, obviously?

Absolutely, every all petitions joint statements and all they were what I call my constituency

Mm

As a as a woman negotiator, as a civil society representative, as a he ahm youth representative, into the peace talks I needed a constituency

Mm

Because I'm a nobody as the peace negotiators were concerned, from the SPLM side. I was a woman, I was a youth, to young, and I was never before to early in conflict like them like in 1955 and everybody would tell me that I wasn't even born so like, how am I supposed to have be there, but no, you're to yo you can not talk now because you don't know anything

Mm

So, I needed the constituency

Yeah some backup

I needed, yes some backup with the legitimacy, with representation who did great work so the civil society, for me, I would call my peaceful movement, my peaceful army

Yeah

And once they started seeing us in the media, on the news, also in Kenya you know the civil society standing there and everything, they were like, oh you, they began to respect us, respect the opinions

and everything, so... there was a slight gradual change of mindset and attitude because they knew that this was not anything to, so yes, I totally confirm that

But were you one of the few ones who had contacts with civil society and actually brought civil society into the process?

The only one

Okay the only one

I was the only one, at the initial state, but of course from July 2000 onwards there was so many coming, coming yeah. Because most of the people who was appointed actually came to the peace talks in the in the thematic areas in July 2000 there

Yeah

With very strong civil society background

Mm

So maybe I also brought them in with the SPLM leadership as well and as far as women, youth and civil society, I think I don't know, I wish Garang would have been alive for me to sit down with him and ask him that, but he was he was particularly a person that was in charge of making sure that the list was always equal, you know certain criteria was making every list, so the power committee for example, he would look at it, does it have women, and what is their background, is it civil society is it economics you know pragmatic concerned and all that you know and always the composition, he started there, and he consulted widely with many people to bring as many names as possible and to know their backgrounds because obviously he was only familiar with liberation movement generals and whatnot all his life so didn't know that so he was quite open to suggestions and yeah. And then I say something as well, his wife was very instrumental.

Yeah I've heard that too, what's her name?

Rebecca, she was very very instrumental. For one when he wanted to call me to the SPLM he sent her to me

Okay

So she came to me you know, and that was very important you know, culture as well, that his wife would make sure...

Yeah, that you were okay

...yeah, they wanted to respect the culture like that, and then she, she also promoted women, she talked about women all the time and she she talked a lot with her husband, she shared with her husband in those issues, on her personal knowledge of women, of different backgrounds and things that reached out, so she she also was a very resourceful person to him, in as far as bringing more people, of course I knew very few people at that point, and civil society, apart of the founders the six of us, many the NGOs indigenous NGOs, were headed by men. Young men, middle aged men who were still men even though they were progressive in their mind so as far as the issues were concerned I didn't have issues, we didn't have problems discussing women's rights and things like that but as far as representation they were not for me as resourceful, as useful to have other than two women

Those three, those two from the NESI, yeah

Yeah, from the NESI, but who were there before I came into the, sorry, people are interrupting...

It's fine

...who were there before NESI was started, before even I came into the political scene and the peace scene in South Sudan, those people were there, Dr Zetuna Abdalla, Alicia Achenk. They were there, from 1994, I heard that after the the Beijing Women's Conference, they started, a lot of South Sudanese went to that conference and they came from there they were converted

Mm

The Beijing conference, they ahm, I wasn't there I wasn't there, I was still, I was still struggling with, sorry, sorry, I was still struggling with law law school and everything

Mm

But those guys were already there and they started different women's organisations and those Sudanese women's peace voice for peace and New Sudan Women's Federation and they were started in 96 97 there

Mm

So I was not part of it you know so those organisations which were started by women leaders who went to Beijing Conference were also very instrumental I think since they used they idea of women being part of decision making

Mm

That's even prior to when I came, I definitely would know that went down yeah

But what were the issues that the gender issues and the gender issues you tried to push for in the peace process especially? What was the What were the main goals with the like the gender agenda or Well you know, primarily at least three things, one is equality between men and women, this was for me very important because I knew also that this were going to break down so many barriers, and cultures and negativity and constitutional provisions for women's lives, it was very important like I said in 98, earlier on with the women's conference I carried that with me as well you know in the paper that I discussed at that point, The second element, so basically right equality with men because it trickles down to so many things, to peace, participation after the peace participation in the implementation of the peace agreement, in the decision making, in the constitution and so forth and so on, the second element as well was to make sure that ahm human rights were adapted in the peace process, of course again, that is something for during the war time, when women are physically violated and issues accountability as well as for the preamble for the constitution, it was very important that you know the conventions that say that there are the rights of women also become part of that, so human rights to me, human rights the conventional understanding of it but ahm also human rights ahm women's rights as human rights...

Mm

So that's why it was very important to push for that, and of course the third element was democracy, for me I was very passionate and I continue to be still, of participation of alternative voices in you know having space, having ability to express ourselves and assemble and gather and all these things, the basics of human on democracy was civil liberties and things like that, so to me these were the three very important things that you know I pushed for the hardest, I may not have gained so many friends in the SPLM as a result but made SPLM as far as I'm concerned become more reputant, more respected. Because Garang like I said was my friend in terms of the issues so I would meet up with him and he would adopt the agenda, and he would push the following day and SPLM position would be agreed upon, so by the time we would go to the IGAD we would stand Sudan government as well even insofar as races or a marathon or winning, you know the whole attention of being loved by Africa, by IGAD. SPLM became more, nice organisation to support, more dynamic

Mm

And things like that, so it kind of attracted a lot of support as well because it sounded it sounded the right things, you know, people would talk the right things you know. An I think that's also when our guys started relaxing a bit in SPLM, I mean so many factors, so many factors yeah.

Okay

Yeah

This has been, this has been so informative

Thank you

And very, grae god it's so there's so many stories here to be told

Yeah, especially girls will read it and feel empowered, if I could make it within a liberation movement, any woman can, any girl can as far as I'm concerned so it's a slow burner, it's a book I noe is going to be a hit, once we start launch it properly, it was published last year March.

Mhm

Yeah, it's called Suzanne Jambo, human rights champion and single mother, because I also broke so many taboos there, because I wanted women to feel that if you are a single mother you are not less than any person, you are just as much human being as anybody else, so if I could make it as a single mother and I raised my son nicely and everything, it's all the discussions right there in the book, I think you can get it an e-copy for about eight dollars from the

Yeah I'm definitely going to get that

Yeah sure sure, it gives you a very good picture and history to the dynamics of of being a woman within a liberation movement, within peace making, within decision making within so many things, yeah okay

Is it okay if I quote you and transcribe this interview?

Sure sure go ahead, that's no problem, sure, no problem at all, thank you

I'm so happy you could take the time to do this, I am very grateful

You're welcome, thank you so much for doing the work as well

Yeah sure you did the work you did all the work

And good luck with your studies as well

Thank you thank you bye

Yeah bye

